

MATERIAŁY ROBOCZE
NA SESJĘ PLENARNĄ
DNIA 9.04.2016 ROKU
II SYNODU DIECEZJI SIEDLECKIEJ

Tom II

Redakcja:

Sekretariat II Synodu Diecezji Siedleckiej

Skład:

Agnieszka Kalata

Materiały oddane do druku dnia 16.03.2016 r.

Unitas
wydawnictwo

Wydawnictwo Diecezji Siedleckiej UNITAS

ul. Szkolna 22, 08-110 Siedlce

tel. 530-742-909

www.wydawnictwo-unitas.pl

SPIS TREŚCI

Podkomisja ds. Mediów i Publikacji Katolickich	5
Podkomisja ds. Duszpasterstw Specjalistycznych	29
Podkomisja ds. Formacji katechumenalnej	52
Podkomisja ds. Nowej Ewangelizacji	59

II SYNOD DIECEZJI SIEDLECKIEJ

PODKOMISJA DS. MEDIÓW I PUBLIKACJI KATOLICKICH

Przewodniczący podkomisji: ks. dr hab. Andrzej Adamski, prof. UKSW

1. Środki społecznego przekazu kształtują oblicze współczesności. Bardzo ważna jest ich rola w głoszeniu Ewangelii.
2. Komunikacja społeczna stanowi pomoc w wyrażaniu wiary, a kultura medialna pomaga we właściwy sposób korzystać z różnych mediów jako nośników wartości ogólnoludzkich, w tym także religijnych.
3. Duszpasterska misja Kościoła w diecezji siedleckiej jest wspomagana przez diecezjalne media katolickie (Katolickie Radio Podlasie, tygodnik „Echo Katolickie”, portal informacyjny „podlasie24.pl”, Wydawnictwo „Unitas”) oraz Diecezjalne Biuro Prasowe. Ich patronem jest bł. ks. Ignacy Kłopotowski (1866-1931), apostoł prasy katolickiej, urodzony na Podlasiu i uczęszczający do szkół w Siedlcach.
4. Media katolickie w diecezji i Diecezjalne Biuro Prasowe promują i upowszechniają nauczanie pasterskie biskupa siedleckiego oraz inicjowane i prowadzone przez niego i diecezję siedlecką dzieła.
5. Biskup siedlecki wyznacza asystenta kościelnego dla mediów katolickich. Mogą one używać przymiotnika *katolicki* tylko za wyraźną zgodą kompetentnej władzy kościelnej.
6. Media katolickie szerzą prawdę, chrześcijański optymizm, postawę miłości oraz prowadzą dialog na tematy wychowawcze, a także uczą modlitwy i zwyczajów katolickich. Całościowo przedstawiają treści Ewangelii i nauczanie Kościoła także wtedy, gdy środki na swe funkcjonowanie czerpią z nadawania świeckiej reklamy.
7. Diecezjalne media muszą być wiarygodne. Nie mogą ulegać pokusie sensacji, tabloidyzacji, czy taniej rozrywki. Mają promować wysoką kulturę, popularyzować historię Polski, wartości narodowe

i patriotyczne. Ukazywać i promować działalność charytatywną i misyjną Kościoła. Mają się wystrzegać ducha podziałów i niezdrowej rywalizacji.

8. Media katolickie powinny podejmować kwestie polityczne i życia społecznego, ukazując je jako sposoby troski o dobro wspólne wszystkich obywateli Polski. Dlatego muszą one odważnie głosić godność osoby ludzkiej, wartość życia każdego człowieka od chwili poczęcia aż do naturalnej śmierci, także biblijny obraz małżeństwa jako związku mężczyzny i kobiety oraz rodziny jako naturalnej wspólnoty życia i miłości.
9. Media katolickie diecezji siedleckiej nie mogą zapraszać i promować polityków i innych osób otwarcie kontestujących nauczanie Kościoła lub walczących z Kościołem. Winny odrzucać reklamy produktów i usług o dwuznacznym moralnie lub wprost niemoralnym charakterze.
10. Media katolickie winny zatrudniać profesjonalnych dziennikarzy, którzy są ludźmi głębokiej wiary. Odpowiedzialni za funkcjonowanie mediów katolickich mają dbać o ich duchowy rozwój. Zaleca się powołanie w diecezji siedleckiej stałego duszpasterza ludzi mediów oraz obchody Światowego Dnia Środków Społecznego Przekazu (w Polsce jest to trzecia niedziela września).
11. Media diecezjalne winny być otoczone modlitwą i finansową pomocą przez parafie i instytucje diecezji siedleckiej oraz wszystkich diecezjan.
12. Korzystanie z mediów i duszpasterskie ich wykorzystanie wymaga odpowiedniej formacji duchownych. Powinna ona być obecna w strukturze formacji pastoralnej kandydatów do kapłaństwa.
13. Parafie i instytucje diecezji siedleckiej powinny w miarę swych potrzeb i możliwości włączać się w dzieło napełniania współczesnej przestrzeni medialnej (mediosfery) poprzez tworzenie pism parafialnych, stron internetowych i innych inicjatyw o tym charakterze; także poprzez ścisłą współpracę z mediami diecezjalnymi. Zaproszenie to obejmuje także poszczególnych kapłanów i osoby konsekrowane i dotyczy również ewangelizacji i duszpasterstwa w świecie

cyfrowym m.in. poprzez blogi, strony internetowe i media społecznościowe.

14. Kapłani i osoby konsekrowane wypowiadające się w mediach i ewangelizujące w Internecie muszą pamiętać, że nie reprezentują tylko samych siebie i swoich osobistych poglądów, ale że ich wypowiedzi są utożsamiane ze stanowiskiem Kościoła i wykorzystują jego autorytet. Dlatego też nawet w prywatnych wypowiedziach (np. w Internecie) muszą wystrzegać się treści, które mogłyby spowodować zgorszenie wiernych i nie licowałyby z powagą stanu kapłańskiego.
15. Do przedstawiania stanowiska biskupa siedleckiego upoważniony jest rzecznik prasowy diecezji siedleckiej lub inna osoba wyznaczona przez biskupa siedleckiego.
16. Do podjęcia przez duchownego inkardynowanego do diecezji siedleckiej stałej współpracy z rozgłośnią radiową lub stacją telewizyjną wymagana jest zgoda biskupa siedleckiego.
17. Ewangelizacja w mediach i w Internecie powinna zawsze prowadzić do fizycznego, osobistego udziału w realnej wspólnocie Kościoła w parafii oraz ruchach i stowarzyszeniach katolickich i grupach modlitewnych.

ANEKSY

- I. Instrukcja duszpasterska „Kościół siedlecki wobec wyzwań zmediatyzowanego świata”
- II. Statut Katolickiego Radia Podlasie,
- III. Statut Wydawnictwa „Unitas”,
- IV. Statut Biura Prasowego.

INSTRUKCJA DUSZPASTERSKA

„KOŚCIÓŁ SIEDLECKI WOBEC WYZWAŃ ZMEDIATYZOWANEGO ŚWIATA”

Wstęp

1. Ojcowie synodalni zdają sobie sprawę, że współczesny świat i społeczeństwo ulegają gwałtownym przemianom, które wywierają wpływ także na wspólnotę Kościoła i ludzi wierzących. W przemianach tych znaczącą rolę odgrywają środki społecznego przekazu. Są one dla współczesnego świata jednym z głównych „areopagów”, czyli miejsc, w których toczy się dyskusja na temat współczesnego świata, ścierają się idee i kształtują poglądy. W miejscach tych nie może zabraknąć obecności Kościoła, głoszącego Ewangelię. Media bowiem czynią współczesną ludzkość „globalną wioską”. Osiągnęły one współcześnie takie znaczenie, że dla wielu ludzi „są głównym narzędziem informacyjnym i formacyjnym, przewodnikiem i natchnieniem w zachowaniach indywidualnych, rodzinnych, społecznych” (RM 37). Przede wszystkim, nowe pokolenia wzrastają w świecie uwarunkowanym przez mass-media, które obecnie mają tak wielką siłę oddziaływania, że „wpływają nie tylko na to, jak ludzie myślą, ale także o czym myślą. Dla wielu rzeczywistością jest to, co środki przekazu uznają za rzeczywiste; wszystko, czemu nie poświęcają uwagi, wydaje się pozbawione znaczenia” (Aetatis novae, nr 4).
2. „Komunikacja społeczna dotyczy także rozlicznych płaszczyzn wyrażania wiary, zaś chrześcijanie muszą liczyć się z kulturą medialną, w której żyją: od liturgii, najwyższego i podstawowego wyrazu komunikacji z Bogiem i z braćmi, po katechezę, która nie może abstrahować od faktu, iż zwraca się do podmiotów, na które wpływają język i współczesna kultura”¹. Coraz więcej dziedzin naszego życia: nasza

---

¹ Jan Paweł II, *List apostolski „Il rapido sviluppo” do osób odpowiedzialnych za środki*

praca, czas wolny, polityka, działalność organizacji, gospodarka i wiele innych części kultury i społeczeństwa coraz bardziej opiera się na komunikacji medialnej i wykorzystuje ją. Jest to swoiste „nasylenie mediami” naszej rzeczywistości. Nauka mówi wprost o mediatyzacji współczesnego świata, czyli sytuacji, w której media stają się nośnikami obecności człowieka w świecie, zaś współczesny człowiek coraz bardziej odbiera, kształtuje i wyraża świat oraz samego siebie poprzez media. Każdy obszar ludzkiego życia jest w mniejszym lub większym stopniu kształtowany jest przez procesy obecne w mediach i przez nie generowane. Kontakty międzyludzkie coraz częściej mają charakter zapośredniczony, medialny, a media, które są obecne w każdym obszarze ludzkiego życia, stają się jednocześnie nośnikiem obecności człowieka w świecie. W sposób szczególny dotyczy to Internetu oraz mobilnych narzędzi komunikowania.

3. W tej sytuacji współczesny człowiek często jest zagubiony. Chciałby postępować za prawdą, ale nie zawsze umie właściwie wybrać spośród wielu różnych propozycji, jakie do niego docierają. Mimo iż regularnie w świątyniach styka się z orędziem Ewangelii, to często odbiera je jako mało atrakcyjne. Głos z ambony nieraz przegrywa z komunikatem, płynącym z różnego typu środków przekazu. Dlatego też przepowiadanie Ewangelii powinno być wzmocnione głosem mediów katolickich. Paweł VI nazwał je „współczesną amboną” i stwierdził, że „Kościół byłby winny przed Panem, gdyby nie wykorzystywał tych wspaiających pomocy”. Stąd też wielokrotnie w nauczaniu Magisterium Kościoła pojawia się wezwanie do tworzenia i popierania przez wierzących mediów katolickich.

Media katolickie w Diecezji Siedleckiej: funkcjonowanie i zadania

4. Synod z troską odnotowuje powyżej opisane zjawiska i wyraża głębokie przekonanie, że do skutecznego głoszenia Ewangelii Jezusa Chrystusa w diecezji siedleckiej niezbędne jest używanie wszelkich nowoczesnych form komunikowania, będących owocami postępu

technicznego. Dlatego też wyraża głęboką radość z istnienia diecezjalnych mediów katolickich, w szczególności Katolickiego Radia Podlasie, tygodnika „Echo Katolickie”, portalu informacyjnego „podlasie24.pl” oraz Wydawnictwa „Unitas”. Pozostaje również otwarty na powstawanie w przyszłości nowych mediów diecezjalnych (na przykład telewizji internetowej), stosownie do zmieniających się potrzeb duszpasterskich w diecezji.

5. Za szczególnego patrona i orędownika działalności mediów katolickich w diecezji siedleckiej można uważać bł. ks. Ignacego Kłopotowskiego (1866-1931) – apostoła prasy katolickiej, urodzonego na Podlasiu, który w Siedlcach odbywał swą edukację szkolną, często odwiedzał parafie leżące na terenie dzisiejszej diecezji siedleckiej i pisał o nich w wydawanej przez siebie prasie.
6. W swym podejściu do kwestii środków społecznego przekazu Kościół siedlecki w zachowuje wskazania Soboru Watykańskiego II, zalecenia późniejszych dokumentów papieskich i organów Stolicy Apostolskiej oraz wytyczne II Polskiego Synodu Plenarnego i Episkopatu Polski.
7. W celu budowania komunii we wspólnocie diecezjalnej poprzez upowszechnianie zapewnienie przepływu informacji dotyczących życia diecezji siedleckiej pomiędzy instytucjami diecezjalnymi, duchowieństwem, osobami konsekrowanymi i diecezjanami świeckimi (misja *ad intra*) oraz troski o wizerunek medialny diecezji siedleckiej i jej instytucji poprzez zapewnienie kompetentnego i profesjonalnego dostępu mediom do informacji dotyczących życia i działalności diecezji oraz promowanie dzieł prowadzonych przez biskupa siedleckiego i diecezję, w diecezji istnieje Diecezjalne Biuro Prasowe, które jest organem Kurii Diecezjalnej Siedleckiej, powołanym przez biskupa siedleckiego i działającym na podstawie odrębnego statutu. Media katolickie w diecezji oraz parafie i inne instytucje diecezjalne są zobowiązane do ścisłej współpracy z nim, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych oraz sprawach trudnych i wymagających szczególnej roztropności.
8. Za media katolickie uważa się tylko te, które mają asystenta kościelnego, ustanowionego przez miejscowego biskupa. Przez media

diecezjalne rozumie się te, które przynajmniej w części stanowią własność diecezji siedleckiej i ma ona wpływ na ich funkcjonowanie i działalność. Synod przypomina, że „żadna stacja radiowa lub telewizyjna, redakcja, program czy audycja nie może używać w nazwie przymiotnika *katolicka* bez zgody kompetentnej władzy kościelnej”², media katolickie bowiem „opierają się na autorytecie Kościoła i są odbierane jako jego głos”³. To samo dotyczy witryn internetowych.

9. W kościołach lub kaplicach nie można sprzedawać lub w inny sposób propagować wydawnictw dotyczących wiary lub obyczajów, jeśli nie zostały one wydane za zezwoleniem kompetentnej władzy kościelnej, albo nie były przez nią potem zaaprobowane (por. kan. 827 §4 KPK). W dziedzinie wydawania niektórych rodzajów książek i innych pism należy zachować przepisy prawa kodeksowego (kan. 824-827 KPK).
10. Synod podtrzymuje nauczanie II Polskiego Synodu Plenarnego, że podstawowym celem działania mediów katolickich jest służba ludziom przez ukazywanie „blasku prawdy”, co z kolei polega na „obiektywnym i rzetelnym przedstawianiu informacji, unikaniu manipulacji i przyjmowaniu nieprzekupnej postawy wobec prawdy”⁴. Aktualne jest także zalecenie, by media katolickie były „miejscem szerzenia prawdy, chrześcijańskiego optymizmu, postawy miłości oraz prowadzenia interesującego dialogu na tematy wychowawcze, uczenia modlitwy i zwyczajów katolickich, ukazywania sposobów osiągnięcia świętości w świecie, proponowania ciekawych wzorów życiowych dla dzieci i młodzieży, prezentowania możliwości godziwej rozrywki i wypoczynku”⁵. Ponadto „powinny wyróżniać się tym, że w coraz bardziej zsekularyzowanym świecie będą budziły podstawowe pytania egzystencjalne, poruszały sumienia i otwierały przestrzeń świętości. Dlatego mają one obowiązek całościowego

---

² *Normy Konferencji Episkopatu Polski dotyczące występowania duchownych i osób zakonnych oraz przekazywania nauki chrześcijańskiej w audycjach radiowych i telewizyjnych* (2004).

³ Tamże.

⁴ II Polski Synod Plenarny, *Ewangelizacja kultury i środków społecznego przekazu*, nr 19.

⁵ Tamże, nr 87.

przedstawiania nauczania Ewangelii i Kościoła także wtedy, gdy czerpią środki finansowe z nadawania świeckiej reklamy”⁶.

11. Synod stoi na stanowisku, wyrażonym przez II Polski Synod Plenarny, iż media katolickie „muszą służyć dobru wspólnemu, to znaczy wspierać prawo wszystkich do informacji i być głosem wiarygodnym, nie uwikłanym w niczyje interesy, zarówno polityczne, jak i ekonomiczne”⁷. Diecezjalne media mają być wiarygodne. Cel ten mają osiągać przez rzetelną informację, modlitwę, a także formację. Przekazują wiadomości o tym, co dzieje się w diecezji i poszczególnych jej parafiach. Ukazują także życie i działalność ruchów i wspólnot, istniejących w diecezji. Powinny także głęboko interesować się życiem wspólnot lokalnych i samorządowych i współpracować z nimi dla dobra lokalnych społeczności. Nie mogą ulegać pokusie sensacji, tabloidyzacji, taniej rozrywki czy też zjawisku, opisanego we współczesnej kulturze medialnej jako *infotainment* – czyli sprowadzanie wszystkiego, nawet poważnych informacji, do rozrywki. Powinny być narzędziami ewangelizacji, ostrzegać przed duchowymi zagrożeniami, promować wysoką kulturę, popularyzować historię Polski, wartości narodowe i patriotyczne. Powinny promować i ukazywać całokształt działalności charytatywnej i misyjnej Kościoła. W uzasadnionych przypadkach mogą także reagować na próby niszczenia dobrego imienia Kościoła, diecezji czy poszczególnych kapłanów i osób związanych z Kościołem. Ich przekaz powinien być dopasowany do różnych odbiorców – zarówno wykształconych, jak i tych z niższym wykształceniem. Powinny również wystrzegać się ducha podziałów i niezdrowej rywalizacji oraz zgodnie ze sobą współpracować na rzecz głoszenia Ewangelii oraz dla dobra Kościoła siedleckiego i powszechnego.
12. Media diecezjalne powinny być także być dla swych odbiorców przewodnikami po świecie mediów świeckich i wychowawcami do świadomego korzystania z mediów. Niech uczą „języka mediów”,

---

⁶ Tamże, nr 88.

⁷ Tamże.

zaznajamiają z realiami funkcjonowania mediów w Polsce i na świecie oraz uświadamiają skutki długotrwałego korzystania z mediów, ich wpływ na psychikę ludzką i sposób myślenia.

13. Synod przypomina prawo członków wspólnoty Kościoła do zainteresowania polityką oraz odważnego angażowania się w politykę. Katolicy mają prawo i obowiązek uczestniczyć w życiu publicznym. Poprzez udział w wyborach decydują, komu powierzona zostanie władza w państwie czy też organach samorządowych. Również media katolickie nie powinny pozostawać obojętne wobec tak ważnej kwestii, jaką jest polityka i sfera życia publicznego. Powinny zatem przypominać politykom i ich wyborcom o prawdziwych wartościach i ideałach. Powinny być miejscem promocji wartości chrześcijańskich w sferze publicznej i zdecydowanie przeciwstawiać się wszelkim formom relatywizmu kulturowego, który przejawia się „w próbach teoretycznego uzasadniania i obrony pluralizmu etycznego, który sankcjonuje dekadencję rozumu oraz rozkład zasad naturalnego prawa moralnego”⁸. Za wiążące Synod uznaje wskazania Kongregacji Nauki Wiary, iż „katolicy – podobnie jak wszyscy pozostali obywatele – mają prawo i zarazem obowiązek uczciwie poszukiwać prawdy, krzewić prawdy moralne dotyczące życia społecznego, sprawiedliwości, wolności, poszanowania życia oraz innych praw człowieka, i bronić ich dozwolonymi środkami”⁹. Respektując słuszną zasadę rozdziału Kościoła od instytucji państwowych i samorządowych, Synod przypomina, że „błędem byłoby utożsamianie słusznej postawy autonomii, jaką katolicy powinni przyjmować w życiu politycznym, z postulatem niezależności od nauczania moralnego i społecznego Kościoła”¹⁰. Stąd też płynie wezwanie Synodu, aby media katolickie odważnie opowiadały się za prawną ochroną życia ludzkiego od poczęcia aż do naturalnej śmierci, prawodawstwem chroniącym rodzinę, rozumianą jako związek mężczyzny i kobiety, realizacji przez

---

⁸ Kongregacja Nauki Wiary, *Nota doktrynalna o niektórych aspektach działalności i postępowania katolików w życiu politycznym*, Watykan 2002.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

państwo zasady sprawiedliwości i solidarności społecznej.

Jednocześnie Synod przestrzega i stwierdza, że diecezjalne media katolickie powinny wystrzegać się utożsamiania z konkretnymi partiami politycznymi, czy też otwartego wskazywania, na jakie partie czy polityków należy głosować. Mogą natomiast zamieszczać płatne reklamy komitetów wyborczych czy też komitetów wyborczych – ale tylko tych, które w swoich programach, poglądach i działaniach respektują chrześcijański system wartości. Media katolickie diecezji siedleckiej nie mogą zapraszać, popierać, promować ani nagradzać polityków i innych osób otwarcie kontestujących nauczanie Kościoła lub walczących z Kościołem.

14. Media diecezjalne powinny wystrzegać się reklamowania produktów i usług o dwuznacznym moralnie lub wprost niemoralnym charakterze, jak również firm, które w swej działalności jawnie kontestują lub zaprzeczają zasadom katolickiej nauki społecznej i nauczaniu Kościoła w kwestiach moralnych.
15. Dziennikarze mediów katolickich diecezji siedleckiej powinni być ludźmi głębokiej wiary, dbającymi o życie duchowe. Powinni angażować się w życie diecezji oraz swoich wspólnot parafialnych. Mają dbać o swój rozwój religijny i stałe ponoszenie kwalifikacji zawodowych i doskonalenie warsztatu dziennikarskiego. Nie mogą być uwikłani w niejasne powiązania ze światem polityki i biznesu, aby nie stali się narzędziem do realizacji partykularnych interesów jednostek czy grup.
16. Rosnąca rola mediów w otaczającej nas rzeczywistości stawia przed Kościołem powszechnym i Kościołami lokalnymi szereg wyzwań i zadań. Są one różne, w zależności od specyfiki danego środowiska. W diecezji siedleckiej te wyzwania i zadania uwarunkowane są faktem istnienia silnych mediów diecezjalnych i płynącą stąd potrzebą stabilnego zabezpieczenia ich funkcjonowania i rozwoju.

Troska o należyte funkcjonowanie mediów katolickich w diecezji siedleckiej jest zadaniem wszystkich diecezjan. Otoczone są one również szczególną troską biskupa siedleckiego, który deleguje do nich asystentów kościelnych oraz osoby, którym powierza pieczęć

nad funkcjonowaniem katolickich środków przekazu od strony organizacyjnej i ekonomicznej. Zadania związane z funkcjonowaniem mediów diecezjalnych spoczywają na różnych podmiotach i realizowane są w sferze duchowej, osobowej, edukacyjnej oraz ekonomiczno-finansowej, w szczególności:

a. w sferze duchowej:

- przez modlitwę w intencji mediów katolickich i osób za nie odpowiedzialnych;
- przez duszpasterstwo dziennikarzy i współpracowników mediów katolickich;

b. w sferze osobowej:

- przez odbiór mediów katolickich, zapoznawanie się z ich treścią i programem przez diecezjan;
- przez apostołstwo mediów katolickich i kierowaną do innych osób zachętę, by korzystali z oferty mediów katolickich;
- przez nawiązywanie kontaktu z redakcjami mediów katolickich, wyrażanie swej opinii na temat publikowanych treści (zarówno pozytywnych, jak i krytycznych), zgłaszanie swoich propozycji tematycznych i zapotrzebowania na treści o określonym charakterze;

c. w sferze edukacyjnej:

- przez edukację medialną przyszłych kapłanów;
- przez edukację medialną dzieci i młodzieży w szkołach katolickich i parafiach;
- przez poruszanie tematów związanych z wpływem mediów na człowieka i ofertą mediów katolickich na lekcjach religii i przy innych okazjach;

d. w sferze ekonomiczno-finansowej:

- przez kolportaż prasy i książki katolickiej
- przez zbiórkę w parafiach ofiar na funkcjonowanie mediów katolickich;
- organizowanie i wspieranie działalności organizacji, fundacji i stowarzyszeń, mających na celu wspieranie i promocję mediów diecezjalnych i innych mediów katolickich, w szczególności Kół Przyjaciół Katolickiego Radia Podlasie i Fundacji „Podlaskie Centrum Radiowe”;
- przez zamieszczanie w mediach katolickich reklam i płatnych ogłoszeń.

17. Synod diecezji siedleckiej zachęca osoby, odpowiedzialne za formację przyszłych kapłanów w diecezji do uwzględnienia w programie

formacji seminaryjnej zagadnień związanych z edukacją medialną. Zgodnie ze wskazaniami Kongregacji Wychowania Katolickiego¹¹ taka edukacja kandydatów do kapłaństwa powinna odbywać się na trzech poziomach: formacja kompetentnych odbiorców mediów, skuteczne wykorzystanie mediów w duszpasterstwie i formowanie wiernych do właściwego korzystania z mass mediów oraz poziom trzeci, specjalistyczny, czyli przygotowanie osób przejawiających szczególne zamiłowania lub zdolności w tym kierunku do pracy w mediach katolickich lub ścisłej współpracy z nimi. Formacja ta powinna być integralna, ma też uwzględniać całokształt nauczania Kościoła na temat mediów oraz współczesny stan wiedzy na ten temat.

18. Synod zachęca władze seminarium duchownego diecezji siedleckiej do animowania współpracy alumnów z mediami diecezjalnymi. Trosce biskupa siedleckiego Synod powierza kierowanie na studia specjalistyczne z zakresu mediów i komunikowania odpowiedniej liczby kapłanów, którzy dzięki temu będą przygotowani do pracy w mediach diecezjalnych.
19. Synod także zachęca osoby, odpowiedzialne za formację stałą kapłanów do uwzględniania tematyki edukacji medialnej w treściach formacyjnych, tak by przygotowywać presbiterów do owocnego wykorzystania mediów w pracy duszpasterskiej oraz dawać im narzędzia do efektywnego pełnienia „roli nauczycieli i przewodników innych odbiorców, do roli wychowawców wszystkich tych, którzy pracują w mass mediach przez nauczanie, katechezę, kazania itd. oraz do roli doradców, spowiedników, kierowników duchownych; przede wszystkim zaś do uwrażliwienia i przygotowania do koniecznego i stałego unowocześniania ich pracy duszpasterskiej, uwzględniającej proces inkulturacji wiary i życia chrześcijańskiego w różnych Kościołach partykularnych i następnie w świecie psychologicznie i społecznie uwarunkowanym przez mass-media, a nawet przez tele(infor)matykę”¹².

---

¹¹ Kongregacja Wychowania Katolickiego, *Wskazówki odnośnie do formacji przyszłych kapłanów w zakresie środków społecznego komunikowania*, Watykan 1986.

¹² Tamże.

20. Synod przypomina, że popieranie mediów katolickich jest obowiązkiem każdego wierzącego, zaś zgoda na ich upadek byłaby jednocześnie oddaniem władzy nad ludzkimi umysłami mediom często wrogo nastawionym wobec wiary. Rodzi to, spoczywający na wszystkich diecezjach, parafiach i instytucjach diecezji siedleckiej obowiązek materialnego utrzymania diecezjalnych mediów. Dlatego też parafie diecezji siedleckiej obowiązane są:
- do dystrybucji prasy diecezjalnej, w szczególności „Echa Katolickiego” połączonej z pasterską zachętą do lektury prasy katolickiej podczas ogłoszeń parafialnych i przy innych okazjach. Zasady dystrybucji oraz ustalania przydziału liczby egzemplarzy na parafię ustala biskup siedlecki w porozumieniu z asystentem kościelnym „Echa Katolickiego”;
  - do organizowania we współpracy z Katolickim Radiem Podlasie tzw. niedziel radiowych i przekazania tacy w tym dniu na potrzeby KRP. Liczbę tych niedziel w poszczególnych parafiach ustala biskup siedlecki w porozumieniu z dyrektorem radia;
  - do aktywnego i zaangażowanego wspierania działalności Kół Przyjaciół Katolickiego Radia Podlasie, Fundacji „Podlaskie Centrum Radiowe” i innych organizacji, fundacji i stowarzyszeń, mających na celu promocję mediów diecezjalnych i innych mediów katolickich oraz pomoc im.
21. W szczególnych sytuacjach, uzasadnionych materialnymi potrzebami mediów diecezjalnych, biskup siedlecki ma prawo zobowiązać parafie do przekazania tacy lub zorganizowania dodatkowej zbiórki na potrzeby katolickich środków przekazu w diecezji siedleckiej.
22. Synod zachęca nauczycieli i katechetów do wprowadzania, w porozumieniu z dyrektorem szkoły, tematyki edukacji medialnej do zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych oraz do tworzenia w szkołach kół dziennikarskich, aby dzieci i młodzież lepiej poznawały i rozumiały sposób funkcjonowania mediów oraz ich wpływ na człowieka. Wi-
zja mediów, przekazywana uczniom podczas tych zajęć, powinna być zgodna z chrześcijańskim systemem wartości i oparta na poszanowaniu prawdy, Dekalogu oraz godności człowieka jako osoby.
23. Synod przypomina, iż „troska o czytelnictwo prasy katolickiej powinna być ważnym zadaniem posługi duszpasterskiej w każdej

parafii”¹³. Zachęca parafie, ruchy i stowarzyszenia katolickie oraz poszczególnych kapłanów i wszystkich diecezjan do osobistego zaangażowania w kolportaż i propagowanie mediów diecezjalnych i katolickiej książki i prasy oraz do nawiązania współpracy z mediami diecezjalnymi poprzez informowanie o inicjatywach i wydarzeniach, nadsyłanie redakcjom własnych propozycji i przemyśleń, wykorzystania mediów diecezjalnych w pracy duszpasterskiej i formacyjnej. Uwadze duszpasterzy i liderów ruchów i stowarzyszeń katolickich poleca także kwestię edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie odpowiedzialnego korzystania z mediów i wiedzy na temat języka mediów, ich wpływie na odbiorcę oraz innych uwarunkowaniach ich funkcjonowania. Również osoby odpowiedzialne za formację katechetów niech mają na uwadze ten aspekt ich przygotowania do pracy z dziećmi i młodzieżą.

24. Synod usilnie zachęca parafie i instytucje diecezji siedleckiej, by każda z nich miała swą stronę internetową, na której podane będą najważniejsze informacje. Strona ta powinna być stale aktualizowana. Zaleca się, by była przygotowana przez osoby kompetentne w tej dziedzinie, estetyczna i funkcjonalna.
25. Synod usilnie zachęca kapłanów diecezji siedleckiej, by w swej pracy duszpasterskiej wykorzystywali dobrodziejstwa nowoczesnych technologii komunikacyjnych i wspierali wszelkie inicjatywy, zmierzające do wykorzystania ich w głoszeniu Ewangelii oraz tworzenia mediów parafialnych. W szczególności „duszpasterze powinni z życzliwością odnosić się do inicjatyw, zmierzających do założenia pisma parafialnego”¹⁴. To samo dotyczy innych inicjatyw medialnych w parafiach (np. strona internetowa parafii, profil parafii w mediach społecznościowych, radio internetowe, telewizja internetowa, blog itp.). Inicjatywa taka musi uzyskać zgodę proboszcza parafii, jednak nie powinien on się jej sprzeciwiać, chyba że zachodzą bardzo poważne racje. Jego obowiązkiem jest czuwanie, by prezentowane w mediach

---

¹³ II Polski Synod Plenarny, *Ewangelizacja kultury i środków społecznego przekazu*, nr 86.

¹⁴ Tamże.

parafialnych treści były zgodne z nauczaniem Kościoła. Do opieki nad redakcją może on delegować innego kapłana. Proboszcz powinien zadbać również o stabilność funkcjonowania medium parafialnego poprzez stworzenie parafialnego zespołu redakcyjnego oraz określić jasne zasady finansowania. Proboszcz parafii jest również odpowiedzialny za to, by treści podawane przez media parafialne w żaden sposób nie naruszały niczych dóbr osobistych i prawa polskiego, zwłaszcza prawa prasowego i autorskiego. Powyższe dotyczy także profili parafii lub instytucji diecezjalnych w mediach społecznościowych. Redaktorzy mediów ogólnodiecezjalnych w razie potrzeby niech służą tym inicjatywom pomocą i radą oraz ewentualnie organizacją odpowiednich szkoleń.

26. Synod apeluje do przedsiębiorców i biznesmenów, którzy w swej działalności dzielą treści i wartości katolickiej nauki społecznej, by zamieszczali reklamy swych firm i proponowali swoje usługi za pośrednictwem mediów diecezjalnych, zapewniając im w ten sposób materialne wsparcie.
27. Rodzina powinna być także pierwszym miejscem wychowania do świadomego i odpowiedzialnego korzystania z mediów. Rodzice mają wpoić dzieciom umiejętności korzystania z mediów z umiarem, krytycznie, czujnie i roztropnie. Dlatego oni sami powinni być najpierw zdolni do właściwej oceny treści, płynących ze środków przekazu. Powinni rozmawiać z dziećmi o treściach medialnych, a także kontrolować korzystanie z mediów przez dzieci. Dotyczy to zwłaszcza Internetu, gier komputerowych, telewizji oraz korzystania z tabletów i smartfonów. Rodzice powinni być świadomi wpływu nowoczesnych mediów na rozwój umysłowy swych dzieci oraz na sposób myślenia i postrzegania świata. Synod zaleca, by rodzice „ustalali reguły korzystania ze środków społecznego przekazu w domu. Powinno to polegać między innymi na planowaniu i programowaniu korzystania z mediów, na ścisłym ograniczaniu czasu, jaki dzieci im poświęcają, organizowaniu wspólnych rozrywek w gronie rodziny, całkowitym zabranianiu dostępu do niektórych środków przekazu oraz okresowej rezygnacji z korzystania z wszystkich mediów na

rzecz innych form wspólnego spędzania czasu. Przede wszystkim rodzice powinni dawać dzieciom dobry przykład swym rozważnym i wybiórczym korzystaniem z mediów¹⁵. W sposób szczególny rodzice winni uświadamiać dzieciom różnicę między treściami reklamowymi a obiektywną informacją. Synod zachęca także rodziców, by wchodzili w dialog z twórcami komunikatów medialnych i jasno wyrażali swoje zdanie: co im się podoba, a co nie.

28. Synod z mocą zachęca osoby życia konsekrowanego do nawiązywania kontaktu z mediami diecezjalnymi i prezentowanie w nich charzmatów swoich zgromadzeń zakonnych, treści ascetycznych i formacyjnych. W dobie kryzysu powołań osoby konsekrowane muszą być świadome siły oddziaływania mediów i wykorzystywać je, aby głos Chrystusa, rozbrzmiewający w duszach młodych ludzi i wzywający do pójścia za Nim, znalazł pozytywną odpowiedź. Zaniebywanie tej drogi trafiania do serc i umysłów młodych ludzi byłoby niedopuszczalnym błędem.
29. Synod wzywa kapłanów, osoby konsekrowane i wszystkich diecezjan do otoczenia mediów katolickich, a zwłaszcza mediów diecezjalnych głęboką i gorącą modlitwą, by jak najlepiej wypełniały swą misję we współczesnym świecie.
30. Troście biskupa siedleckiego Synod poleca objęcie dziennikarzy katolickich i wszystkich dziennikarzy i ludzi mediów w diecezji stałą opieką duszpasterską, poprzez wyznaczenie duszpasterza ludzi mediów. Osoby te bowiem „są często przedmiotem szczególnych nacisków i stają wobec dylematów etycznych, jakie przynosi ich codzienna praca; wielu z nich szczerze pragnie wiedzieć i praktykować to, co jest sprawiedliwe na polu etyki i moralności i oczekuje od Kościoła wskazówek i wsparcia”¹⁶.

---

¹⁵ Jan Paweł II, *Media w rodzinie: ryzyko i bogactwo. Orędzie na 38. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu* 2004.

¹⁶ Jan Paweł II, *List apostolski „Il rapido sviluppo” do osób odpowiedzialnych za środki społecznego przekazu*, Watykan 2005.

31. Synod zachęca osoby odpowiedzialne za tworzenie i realizację programów duszpasterskich w diecezji siedleckiej do uwzględnienia w nich tematyki społecznego przekazu¹⁷.
32. Synod zobowiązuje dyrektora Diecezjalnego Biura Prasowego w porozumieniu z kierownictwem mediów diecezjalnych do refleksji nad sposobami obchodzenia w diecezji Światowego Dnia Środków Społecznego Przekazu (w Polsce jest to trzecia niedziela września) oraz przedstawienia stosownych propozycji biskupowi siedleckiemu i Wydziałowi Duszpasterskiemu Kurii Diecezjalnej. Dzień ten w szczególności powinien być poświęcony promocji katolickiej książki oraz mediów diecezjalnych oraz stanowić okazję do spotkania i wzajemnego lepszego poznania i integracji ludzi mediów, działających na terenie diecezji siedleckiej.

Normy szczegółowe dotyczące współpracy osób duchownych, konsekrowanych i katolików świeckich z mediami

33. Synod stoi na stanowisku poszanowania wolności opinii i wypowiedzi. Zachęca kapłanów, osoby konsekrowane i wiernych świeckich do odważnego występowania w mediach, zwłaszcza mediach diecezjalnych i dzielenia się z ich odbiorcami swoją wiarą, wiedzą i przemyśleniami. Przypomina jednak stanowczo, że każda osoba duchowna lub świecka, jeśli wygłasza poglądy niezgodne z wiarą nauczaną przez Kościół czy w inny sposób wprowadza podziały w kościelnej wspólnoty, sprzeniewierza się swemu powołaniu dawania świadectwa i szerzenia przesłania Ewangelii.
34. „Wypowiadając się w sprawach nauki katolickiej lub obyczajów, duchowni i zakonnicy winni pamiętać, że są powołani do głoszenia nauki Chrystusa, a nie własnych opinii. Dlatego zobowiązani są do wiernego przekazu katolickiej nauki, zgodnie z doktryną głoszoną przez Urząd Nauczycielski Kościoła”¹⁸. Są również zobowiązani do

---

¹⁷ Por. Papińska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, *Instrukcja duszpasterska „Aetatis novae”* (1992), nr 21.

¹⁸ *Normy Konferencji Episkopatu Polski dotyczące występowania duchownych i osób*

respektowania oficjalnych wypowiedzi Episkopatu Polski oraz stanowiska biskupa siedleckiego w kwestiach dotyczących Kościoła siedleckiego. Do przedstawiania stanowiska biskupa siedleckiego upoważniony jest rzecznik prasowy diecezji siedleckiej lub inna osoba wyznaczona przez biskupa siedleckiego.

35. Powyższy obowiązek dotyczy także ogółu wiernych diecezji siedleckiej, zwłaszcza tych osób, których urząd kościelny, funkcja pełniona w instytucji kościelnej, przynależność do stowarzyszeń lub organizacji kościelnych mogą sprawić, iż wypowiedzi ich będą odebrane jako angażowanie autorytetu Kościoła.
36. Emitowanie programów kościelnych lub katolickich w mediach publicznych oraz prywatnych mediach niekatolickich, działających na terenie diecezji siedleckiej, dokonuje się w oparciu o odrębne umowy zawarte między biskupem siedleckim a poszczególnymi redakcjami.
37. Synod przypomina, że „duchowni i członkowie instytutów zakonnych, wypowiadający się w mediach, winni cechować się wiernością nauce Ewangelii, rzetelną wiedzą, roztropnością i odpowiedzialnością za wypowiedziane słowo, troską o umiłowanie prawdy i owocny przekaz ewangelicznego orędzia. Jeśli nie są w danej dziedzinie wystarczająco kompetentni, powinni zrezygnować z występowania w mediach, zwłaszcza w kwestiach trudnych i kontrowersyjnych”¹⁹. W programach telewizyjnych oraz na zdjęciach w oficjalnych publikacjach prasowych i internetowych duchowni i osoby zakonne winni występować w stroju duchownym używanym w Polsce.
38. Do podjęcia przez duchownego inkardynowanego do diecezji siedleckiej stałej współpracy z rozgłośnią radiową lub stacją telewizyjną wymagana jest zgoda biskupa siedleckiego. Redaktorzy mediów diecezjalnych diecezji siedleckiej uzgadniają z biskupem diecezji listę stałych współpracowników duchownych i zakonnych. W mediach, które wyraźnie atakują religię lub dobre obyczaje, wierni mogą

---

zakonnych oraz przekazywania nauki chrześcijańskiej w audycjach radiowych i telewizyjnych (2004).

¹⁹ Tamże.

zamieszczać publikacje jedynie dla słusznej i uzasadnionej przyczyny. Duchowni i członkowie instytutów zakonnych mogą to czynić jedynie za zgodą biskupa miejsca (por. kan. 831 §1 KPK). „Wierni świeccy nie powinni brać udziału w programach czy audycjach przynoszących szkodę wierze lub dobrym obyczajom, tendencyjnie antykościelnych i budzących zgorszenie”²⁰.

39. W przypadku sytuacji kryzysowych, związanych z publikacjami medialnymi na temat duchownych, parafii lub instytucji diecezji siedleckiej, osoby pod adresem których skierowana została krytyka prasowa lub inne publikacje o wydźwięku negatywnym, zobowiązane są do ścisłej współpracy z Biurem Prasowym Diecezji Siedleckiej oraz kurią diecezjalną. W szczególności powinny wystrzegać się nieroztropnych wypowiedzi w mediach, mogących zaognić kryzys.
40. Synod przypomina, iż w wypadku poważnego naruszenia norm dotyczących wypowiedania się duchownych diecezji siedleckiej w mediach, biskup siedlecki winien upomnieć duchownego i zobowiązać go do naprawienia szkody, np. poprzez sprostowanie lub odwołanie błędnej czy krzywdzącej wypowiedzi. Nie należy rozumieć tego jako represji lub sankcji karnej, lecz jako środek zapobiegawczy w obliczu niebezpieczeństwa, zagrażającego dobru wspólnoty Kościoła. W uzasadnionych i poszczególnych przypadkach biskup siedlecki może zabronić duchownemu wypowiedania się w mediach lub zastosować inne sankcje przewidziane przez prawo²¹.

Kapłani i duszpasterstwo w świecie cyfrowym

41. Synod z realizmem i zaufaniem podchodzi do Internetu i innych cyfrowych środków komunikowania. Przestrzega jednak, iż te narzędzia są środkiem, a nie celem samym w sobie. Mogą stworzyć doskonałe warunki do prowadzenia ewangelizacji, pod warunkiem, że będziemy zeń korzystać w sposób kompetentny, z pełną świadomością ich zalet i wad. W świecie cyfrowym również powinien

---

²⁰ Tamże.

²¹ Por. tamże.

być słyszany głos Chrystusa i powinno tam rozbrzmiewać orędzie Ewangelii. Cyberprzestrzeń może stać się miejscem, w którym ktoś po raz pierwszy spotyka się z chrześcijańskim przesłaniem²². „Komunikacja pomaga nadać kształt powołaniu misyjnemu całego Kościoła, a sieci społecznościowe są obecnie jednym z miejsc, w których trzeba żyć tym powołaniem i odkryć na nowo piękno wiary, piękno spotkania z Chrystusem”²³.

42. Przynaglony wezwaniem Magisterium Kościoła, Synod stwierdza, że podstawowa misja kapłana, czyli głoszenie Chrystusa, musi się dokonywać także w świecie cyfrowym. Obowiązek ten „staje się coraz bardziej naglący i wymaga bardziej umotywowanego i skutecznego zaangażowania”²⁴. Dlatego też Synod wzywa duchownych diecezji siedleckiej, „by głosili Ewangelię, wykorzystując oprócz tradycyjnych również audiowizualne środki nowej generacji (zdjęcia, wideo, animacje, blogi, strony internetowe), które stwarzają nieznanne dotąd okazje do dialogu i są przydatne także w ewangelizacji i katechezie”²⁵. Do wyżej wymienionych środków należy także dołączyć wszelkiego rodzaju media społecznościowe.
43. Synod stwierdza, że nie ma żadnych ograniczeń prawnych, dotyczących prowadzenia przez kapłanów własnych blogów, stron internetowych czy profili w mediach społecznościowych. Prezbiterzy powinni jednak pamiętać, że są postrzegani jako nauczyciele i przewodnicy na drogach wiary, zatem w sprawach wiary nigdy nie wypowiadają się prywatnie, a ich głos jest utożsamiany z głosem Kościoła. Obowiązują ich zatem ogólne zasady, dotyczące występowania kapłanów w mediach, opisane w rozdziale II.

---

²² Por. Jan Paweł II, *Internet: nowe forum głoszenia Ewangelii. Orędzie na XXXVI Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu* (2002).

²³ Franciszek, *Przekaz w służbie autentycznej kultury spotkania. Orędzie na 48. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu* (2014).

²⁴ Benedykt XVI, *Kapłan i duszpasterstwo w cyfrowym świecie: nowe media w służbie Słowa. Orędzie na 44. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu* (2010).

²⁵ Tamże.

44. W kwestii prowadzenia przez duchownych diecezji siedleckiej ewangelizacji w Internecie oraz ich szeroko rozumianej współpracy z mediami, Synod przypomina i podtrzymuje wszystkie normy zawarte w aktach prawnych dotyczących postawy duchownych, a więc obowiązek szacunku i posłuszeństwa względem własnego ordynariusza (kan. 273), nakaz unikania wszystkiego, co jest obce stanowi duchownemu (kan. 285 §2) czy pozytywny obowiązek przepajania rzeczywistości doczesnej duchem chrześcijańskim i posługiwania się mediami dla głoszenia zbawczej prawdy Chrystusa (kan. 822 §1-3). Kapłani, którzy prowadzą swe prywatne profile w mediach społecznościowych powinni wystrzegać się zamieszczania na nich treści, które mogłyby spowodować zgorzenie wiernych i nie licowałyby z powagą stanu kapłańskiego oraz obowiązkami, jakie mają wobec wspólnoty Kościoła.
45. Kompetencje medialne duchowni powinni łączyć z „z solidnym przygotowaniem teologicznym i wyrazistą duchowością kapłańską, umacnianą w nieustającej rozmowie z Panem”²⁶. Powinni także wystrzegać się poczucia wyższości i pychy wobec innych współbraci w kapłaństwie, nieobeznanych z cyfrowymi technologiami. Nie wolno im ulec pokusie gwiazdorstwa, przypisywania sobie wszechwiedzy na wszystkie tematy, wdawania się w nazbyt emocjonalne polemiki oraz inkwizytorskiego osądzania innych. Swoją postawą niech ukazują postać Chrystusa Sługi i Dobrego Pasterza. „Duszpasterstwo w świecie cyfrowym musi umieć pokazać ludziom naszych czasów i zagubionej współczesnej ludzkości, że *Bóg jest blisko, że w Chrystusie nawzajem do siebie należymy*”²⁷, zaś „świadeństwo chrześcijańskie nie polega na bombardowaniu wiadomościami religijnymi, ale na chęci dania samego siebie innym przez gotowość cierpliwego i namacznego szacunkiem angażowania się w ich pytania i wątpliwości, na drodze poszukiwania prawdy i sensu ludzkiego istnienia”²⁸.

---

²⁶ Tamże.

²⁷ Tamże.

²⁸ Franciszek, *Przekaz w służbie autentycznej kultury spotkania. Orędzie na 48. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu (2014)*.

46. Duszpasterstwo w świecie cyfrowym, choć jest ważne i potrzebne, nie może być dla kapłana wymówką do zaniedbywania jego zasadniczej misji głoszenia Ewangelii w realnym świecie, sprawowania sakramentów świętych, nauczania i katechezy oraz innych obowiązków duszpasterskich; nie może także odciągać go od pogłębionej modlitwy i życia duchowego.
47. Osoby chore i w podeszłym wieku, które nie mogą dotrzeć do świątyni oraz osoby, które w niedziele i święta nakazane muszą wykonywać prace służebne, które uniemożliwiają im udział w Eucharystii, mogą i powinny korzystać z dobrodziejstwa transmisji Eucharystii w radiu, telewizji lub Internecie. Transmisja ta musi odbywać się „na żywo” i w czasie rzeczywistym, nie może być to odtworzenie wcześniej zarejestrowanego nagrania, nie może być to też tylko bierne słuchanie, lecz czynne uczestnictwo. Jednak taki sposób uczestnictwa w Eucharystii jest spełnieniem obowiązku, wynikającego z przykazań Bożych i kościelnych tylko w sytuacji, gdy dana osoba nie ma z bardzo ważnych, obiektywnych powodów możliwości osobistego, fizycznego uczestnictwa w Mszy Świętej. Wierni mają wystrzegać się postawy zbyt łatwego rezygnowania z trudu dotarcia do świątyni na rzecz „wirtualnego” udziału w świętych obrzędach. Ponadto Synod przypomina nauczanie Magisterium Kościoła, iż nie jest możliwe ważne sprawowanie sakramentu pokuty przez Internet lub telefon.
48. Synod podkreśla, że działalność preewangelizacyjna prowadzona w Internecie powinna znaleźć swą kontynuację w świecie rzeczywistym. Spotkanie z ewangelicznym orędziem w przestrzeni medialnej powinno prowadzić do realnego, osobowego spotkania z żywym Chrystusem w Jego Słowie, sakramentach świętych i rzeczywistej wspólnocie parafii i działających w niej grup modlitewnych oraz ruchów i stowarzyszeń katolickich. Zakłada to osobistą, realną (a nie tylko wirtualną) obecność na Eucharystii, przystępowanie do sakramentów świętych, wychodzenie do ubogich i potrzebujących.. Trzeba pamiętać, że „rzeczywistość wirtualna nie jest zamiennikiem Realnej Obecności Chrystusa w Eucharystii, sakramentalnej rzeczywistości innych sakramentów i współudziału w kulcie sprawowanym

w żywej wspólnocie. W Internecie nie ma sakramentów; a nawet doświadczenia religijne, możliwe w nim dzięki łasce Boga nie są wystarczające w oderwaniu od współdziałania z innymi wiernymi w świecie rzeczywistym²⁹.

49. Synod z całą mocą podkreśla, że prawdziwe i głębokie doświadczenie Boga jest dostępne tylko na drodze żywego, liturgicznego i sakramentalnego uczestnictwa w życiu Kościoła, zaś „relacje nawiązywane drogą elektroniczną nie zastąpią nigdy bezpośredniego kontaktu z drugim człowiekiem, czego wymaga prawdziwa ewangelizacja³⁰. Synod wzywa duszpasterzy, osoby konsekrowane i wszystkich diecezjan do pogłębionej refleksji, „w jaki sposób można konkretnie pomóc tym wszystkim, którzy po raz pierwszy stykają się z chrześcijaństwem za pośrednictwem Internetu, aby mogli przejść z wirtualnego świata cyberprzestrzeni do rzeczywistego świata wspólnoty chrześcijańskiej³¹.
50. Synod z radością odnotowuje istnienie stron internetowych i aplikacji mobilnych, wspierających życie duchowe. Podkreśla jednak z troską, że korzystanie z nich powinno być roztropne. Osoby korzystające z takich pomocy muszą być świadome ryzyka rozproszeń oraz odmiennej percepcji treści podawanych przez urządzenia cyfrowe. Dlatego korzystając z tych udogodnień, powinny zadbać o właściwy klimat modlitwy, sprzyjający pogłębionej kontemplacji.
51. Rodzicom Synod przypomina nauczanie Kościoła mówiące o tym, że „powinni sprawdzić, czy technologia filtrowania wykorzystywana jest w komputerach dostępnych dla dzieci, gdy tylko jest ona finansowo i technicznie osiągalna, aby ochronić je tak dalece, jak to możliwe przed pornografią, seksualnymi prześladowcami i innymi zagrożeniami. Nie powinno się pozwalać na dostęp do Internetu pozbawiony nadzoru. Rodzice i dzieci powinni razem rozmawiać o tym, co oglądają i czego doświadczają w cyberprzestrzeni; pomocne będzie

---

²⁹ Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, *Kościół a Internet* (2002).

³⁰ Tamże.

³¹ Tamże.

także dzielenie się doświadczeniem z innymi rodzinami podzielającymi te same troski i wartości. Fundamentalnym obowiązkiem rodzicielskim jest tu pomoc dzieciom, by stały się krytycznymi, odpowiedzialnymi użytkownikami Internetu, a nie uzależniły się od Internetu, zaniedbując kontakt z rówieśnikami i samą naturą¹.

52. Synod z troską odnotowuje zjawisko cyfrowego wykluczenia (cyfrowej przepaści), dotyczące zwłaszcza osoby ubogie, starsze i gorzej wykształcone. Może ono spowodować trudności i zaburzenia w komunikacji tych osób z innymi, zwłaszcza w komunikacji międzypokoleniowej. Synod zatem wzywa duszpasterzy, instytucje diecezjalne i świeckie i wszystkie osoby dobrej woli do przeciwdziałania temu zjawisku na terenie diecezji siedleckiej poprzez pomoc zagrożonym osobom w przełamywaniu barier materialnych, psychologicznych i edukacyjnych.
53. Papież Franciszek w orędziu na 50. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu (2015) napisał: „Także e-maile, sms-y, sieci społecznościowe, czaty mogą być w pełni ludzkimi formami komunikacji. To nie technologia określa, czy komunikacja jest autentyczna, czy też nie, ale serce człowieka i jego zdolność do dobrego wykorzystania środków, jakimi dysponuje. Sieci społecznościowe mogą ułatwiać relacje i promować dobro społeczeństwa, ale mogą również prowadzić do dalszej polaryzacji i podziałów między ludźmi i grupami. Środowisko cyfrowe jest placem, miejscem spotkań, gdzie można wyrazić sobie serdeczność, albo zadać rany, nawiązać pożyteczną dyskusję lub dokonać linczu moralnego”. Synod diecezji siedleckiej wzywa kapłanów, osoby konsekrowane i diecezjan świeckich do dołożenia wszelkich starań, aby przestrzeń cyfrowa i cały świat mediów były miejscem dobrych i owocnych spotkań oraz budowania wzajemnej jedności i zasypywania bolesnych podziałów; miejscem, gdzie nieustannie będzie głoszona Ewangelia i które będzie prowadzić wszystkich do spotkania z żywym, osobowym Bogiem we wspólnocie Kościoła.

---

¹ Tamże.

II SYNOD DIECEZJI SIEDLECKIEJ

PODKOMISJA DS. DUSZPASTERSTW SPECJALISTYCZNYCH

Przewodniczący podkomisji: ks. dr Tomasz Czarnocki

STATUTY

(Projekt)

Wstęp

Duszpasterstwo jest to działalność Kościoła, która zmierza do urzeczywistnienia w świecie współczesnym zbawczego dzieła Jezusa Chrystusa. Działalność ta skierowana jest do poszczególnych ludzi jak i do wspólnot ludzkich w celu przeniknięcia wartościami Bożej prawdy wszystkich dziedzin życia oraz zbawienia całego człowieka². Termin „duszpasterstwo” wywodzi się z biblijnego obrazu pasterza i owczarni, który wyrażał przede wszystkim postawę Jezusa wobec uczniów (Mt 9,36; Mk 6,34; J 10,1-16) i całego świata (Mt 25,31n). Źródłem i podstawą działalności duszpasterskiej jest wewnętrzne życie Trójcy Świętej. Ta duszpasterska działalność jest udziałem całego Ludu Bożego, świeckich i duchownych, zgodnie z miejscem w Kościele i zadaniami wynikającymi z przyjętych sakramentów³. Dokonuje się to przez głoszenie Słowa Bożego (Mk 16,15), sprawowanie sakramentów, szczególnie Eucharystii, oraz świadectwo życia chrześcijańskiego. Tych sposobów realizacji misji duszpasterskiej nie można traktować oddzielnie. Są one komplementarne do tego stopnia, że tylko autentyczne życie chrześcijańskie, podtrzymywane przez Słowo Boże i sakramenty, staje się skutecznym środkiem ewangelizacji w kontekście zmieniających się uwarunkowań i wyzwań, wynikających z przemian kulturowych i społecznych jakie

² W. Piwowarski, *Perspektywa teologiczna a perspektywa socjologiczna w duszpasterstwie*, ChS 5: 1973, z. 6, nr 26, s. 31.

³ R. Niparko, *Duszpasterstwo*, EK T.4, kol. 390.

zachodzą we współczesnym świecie. Duszpasterstwo musi więc być dostosowane do określonych warunków miejsca, czasu i ludzi.

1. Główny trzon działalności duszpasterskiej Kościoła stanowi duszpasterstwo zwyczajne, zwane ogólnym. Dokonuje się w określonym miejscu: diecezji, parafii lub ośrodku duszpasterskim. Stanowi ono główny trzon działalności Kościoła i adresowane jest do wszystkich wiernych. Ze względu jednak na specyficzne warunki życia nie wszyscy mogą dostatecznie korzystać ze wspólnej i zwykłej opieki duszpasterskiej, dlatego do pewnych osób lub grup ludzi w środowisku (por. DB 18) skierowane jest duszpasterstwo nadzwyczajne. Nie może ono jednak mieć priorytetu przed duszpasterstwem zwyczajnym, które jest podstawowe wobec wszystkich innych.
2. W ramach duszpasterstwa nadzwyczajnego sytuuje się duszpasterstwo specjalne i specjalistyczne. Podział ten wynika z ukierunkowania duszpasterstwa bądź na kategorie osób, bądź na szczególne sytuacje ludzi, w których się oni znajdują w pewnych okresach życia, bądź na okazjonalne inicjatywy duszpasterskie (obchody Roku Świętego, Jubileuszu diecezji, peregrynacja obrazu MB Częstochowskiej) bądź wreszcie – jak duszpasterstwo specjalistyczne – skierowane jest do ludzi znajdujących się na marginesie życia, często w sytuacji bez wyjścia, przeżywających różne problemy, osoby nieprzystosowane i niedostosowane społecznie, jak np. narkomani, przestępcy, więźniowie, bezdomni i inni (R. Kamiński, *Działalność zbawcza Kościoła w teorii i praktyce pastoralnej*, Lublin 2007, s. 217-227).
3. Biorąc pod uwagę powyższy podział, Synod zwraca uwagę na doniosłą rolę jaką należy przypisać działającym w diecezji siedleckiej formom duszpasterstwa specjalnego, szczególnie tym, które stanowią odpowiedź Kościoła na sytuacje ludzi w poszczególnych okresach ich życia lub skierowane są do różnych kategorii osób. Warto wskazać na duszpasterstwo dzieci, duszpasterstwo młodzieży, duszpasterstwo akademickie, duszpasterstwo służby liturgicznej, duszpasterstwo powołań, duszpasterstwo rodzin, duszpasterstwo chorych, duszpasterstwo rolników, duszpasterstwo harcerek i harcerzy, duszpasterstwo kolejarzy, duszpasterstwo głuchoniemych, duszpasterstwo niewidomych,

duszpasterstwo ludzi pracy, duszpasterstwo nauczycieli i wychowawców, duszpasterstwo prawników, duszpasterstwo służby zdrowia, duszpasterstwo strażaków, duszpasterstwo policjantów, duszpasterstwo skarbowców, duszpasterstwo myśliwych, duszpasterstwo skarbowców, duszpasterstwo trzeźwościowe i osób uzależnionych, duszpasterstwo pielgrzymkowe, duszpasterstwo sportowców, duszpasterstwo samorządowców i inne.

4. Synod podkreśla, że duszpasterstwo nadzwyczajne, nieraz zamiennie używane z duszpasterstwem specjalnym dokonuje się pod nadzorem Konferencji Episkopatu Polski lub biskupa diecezjalnego w społecznościach ponadparafialnych. Powinno ono jednak mieć zawsze łączność z parafią i do niej prowadzić. Duszpasterstwo nadzwyczajne ma służyć duszpasterstwu zwyczajnemu pomocą, inspiracją i uzupełnieniem, często stanowi jego kontynuację.
5. Biskup diecezjalny powołuje duszpasterzy bądź referentów poszczególnych środowisk stosownie do potrzeb już istniejących duszpasterstw, jak też odczytując znaki czasu, gdy tworzy nową strukturę duszpasterską. Synod wskazuje na potrzebę powoływania do tych funkcji kapłanów roztropnych i kompetentnych, zaangażowanych, pracujących z oddaniem. Duszpasterze ci powinni składać do Wydziału Duszpasterskiego sprawozdania ze swojej posługi i funkcjonowania powierzonej im trosce grupy wiernych, a przynajmniej winni omawiać aktualne problemy swojego duszpasterstwa z Dyrektorem Wydziału Duszpasterskiego. Synod zaleca, aby raz do roku odbyło się spotkanie wszystkich odpowiedzialnych za duszpasterstwa specjalne i specjalistyczne. Celem takiego spotkania jest omówienie działań, wymiana doświadczeń, zauważenie ewentualnych problemów oraz omówienie planów na przyszłość. Wynika to z troski o planowanie, organizowanie i koordynowanie poszczególnych duszpasterstw, tak by wielość rozmaitych inicjatyw i materiałów nie doprowadziła do rozproszenia, a także do zagubienia istoty takiego duszpasterstwa⁴. Ponadto, w duszpasterstwach specjalnych mają znaleźć odzwierciedlenie

---

⁴ Rak, *Duszpasterstwo w Kościele*, s. 110.

inicjatywy ogólnopolskiego programu duszpasterskiego i wytyczne płynące ze struktur krajowych danego duszpasterstwa.

Duszpasterstwo prawników

6. Zawody prawnicze (sędziowie, prokuratorzy, adwokaci, radcy prawni, komornicy) należą do kategorii zawodów zaufania publicznego. Synod podkreśla potrzebę objęcia tej kategorii zawodowej opieką duszpasterską. Odpowiedzialnym za formację tego środowiska jest, mianowany przez biskupa siedleckiego, diecezjalny duszpasterz prawników. W swojej działalności duszpasterstwo to podejmuje inicjatywy o charakterze ogólnopolskim, inicjowane i koordynowane przez Delegata KEP ds. duszpasterstwa prawników i Krajowego duszpasterza prawników. Naturalnym kierunkiem działań tego duszpasterstwa jest uczestnictwo w różnych przedsięwzięciach duszpasterskich o charakterze diecezjalnym.
7. Z racji na podzielenie środowiska na różne korporacje zawodowe, synod zachęca, aby w ramach tego duszpasterstwa podejmować działania ukierunkowane na integrację całego środowiska prawniczego. Pewną trudnością, ale zarazem i szansą, jest fakt, że struktura Sądu Okręgowego, Prokuratury Okręgowej, Okręgowej Rady Adwokackiej czy Okręgowej Izby Radców Prawnych wychodzą poza obszar diecezji siedleckiej, dlatego z natury rzeczy należy współpracować z duszpasterzami prawników sąsiednich diecezji.
8. Zadaniem tego duszpasterstwa jest kształtowanie właściwych postaw chrześcijańskich wśród prawników, by potrafili oni działać w przestrzeni publicznej jako ludzie wierzący, by byli gotowi stanąć w obronie prawdziwych wartości. Należy dokładać starań, by ich życie osobiste przeniknięte było duchem i wartościami ewangelicznymi. Ponadto, pilną potrzebą jest ich formacja etyczno-zawodowa, by podejmowane przez nich działania wobec ludzi, gdzie stosują wobec nich prawo, oparte były na szacunku dla nich, na prawdzie i wierności dobrze ukształtowanemu sumieniu oraz na sprawiedliwości. Synod zachęca, aby organizować dla środowiska prawników dni skupienia, rekolekcje, pielgrzymki, w tym wyjazd na Ogólnopolską pielgrzymkę

prawników na Jasna Górę. Nieocenionym sposobem oddziaływania duszpasterskiego na tę grupę zawodową są także cykliczne spotkania tematyczne o charakterze etyczno-zawodowym. Warto też wykorzystywać w formacji tej grupy zawodowej współczesne środki audiowizualne jak prowadzenie strony internetowej.

Duszpasterstwo rolników

9. Praca człowieka na roli stanowi szczególną godność. Jest wyrazistym przejawem panowania człowieka nad ziemią i należy ją traktować jako wyjątkowe powołanie. W diecezji siedleckiej bardzo duży procent wiernych mieszka na wsi i utrzymuje się z pracy na roli. Wobec głębokich przemian społecznych i ekonomicznych, jakie zaszły w ostatnim czasie na polskiej wsi i w rolnictwie, Synod dostrzega nagłą potrzebę umacniania rolników i ich rodzin w zachowaniu żywej wiary i pobożności. W przepowiadaniu należy podkreślać doniosłość pracy na roli dla całego społeczeństwa. Należy okazać solidarność rolnikom w obronie ziemi, własnego gospodarstwa rodzinnego i dochodzeniu słusznie im przynależnych praw. Polska wieś zawsze była wierna Bogu i Ojczyźnie. Trzeba wspierać i kultywować wartości, których świadkami byli nasi przodkowie poprzez zachowywanie świąt i miejscowych tradycji. Duszpasterstwo rolników od lat koordynuje te działania. Diecezjalnego duszpasterza rolników powołuje Biskup siedlecki.
10. Zadaniem duszpasterza jest inspiracja i koordynacja działań mających na celu osiągnięcie wyżej wymienionych celów w łączności z proboszczami poszczególnych parafii czy też na poziomie dekanatu. W swoich działaniach realizuje też wytyczne Krajowego duszpasterza rolników i delegata KEP ds. duszpasterstwa rolników. Należy podkreślić, że to proboszcz parafii w pierwszej kolejności roztacza troskę duszpasterską o rolników. Synod zachęca, aby tak zintegrowane duszpasterstwo rolników było realizowane przez organizację na poziomie parafii czy dekanatu uroczystych Mszy św. połączonych z tematyczną homilią przy okazji ważniejszych świąt kościelnych czy innych wydarzeń dotyczących pracy na roli, organizację

dni krzyżowych, obrzędów poświęcenia pól i innych tradycyjnych poświęceń, a także pielgrzymek do sanktuariów diecezjalnych. Tam gdzie to możliwe wskazane jest organizowanie rekolekcji, czy cyklicznych spotkań dla osób bardziej zaangażowanych w duszpasterstwo. Tradycyjną i wielowiekową (wieloletnią) inicjatywą są uroczystości dożynkowe na Jasnej Górze, a także dożynki diecezjalne w Woli Gułowskiej 8 września każdego roku i parafialne dożynki. Synod usilnie zachęca do podtrzymywania tych tradycyjnych form wdzięczności Panu Bogu za plony ziemi.

Duszpasterstwo Harcerzy i Harcerek

11. Duszpasterstwo Harcerek i Harcerzy diecezji siedleckiej zostało powołane do życia w 1985 roku jako odpowiedź na zmiany ideowe zachodzące w środowisku harcerskim w Polsce. Postulowano powrót do ideałów harcerstwa przedwojennego, czego wyrazem miało być przywrócenie roty Przyrzeczenia i Prawa harcerskiego oraz uniezależnienie się od obcych ideowo zmian dokonywanych w metodyce, obrzędowości oraz wewnętrznych regulaminach przez władze komunistycznego PRL-u. W wielu środowiskach harcerskich zrodziła się wówczas potrzeba przywrócenia systematycznej opieki duszpasterskiej, co zaowocowało mianowaniem diecezjalnych duszpasterzy oraz kapelanów harcerskich. Przez 25 lat Duszpasterstwo Harcerek i Harcerzy diecezji siedleckiej (DHiH) tworzyło własne drużyny harcerskie nie wchodzące w skład istniejących organizacji harcerskich. Równolegle do tego w kilku miejscowościach diecezji poszczególne środowiska harcerskie korzystały z opieki duszpasterskiej organizowanej w ramach duszpasterstwa parafialnego. Sytuacja zmieniła się na przełomie 2009 i 2010 roku kiedy to drużyny DHiH włączyły się formalnie do istniejących organizacji harcerskich działających na terenie diecezji siedleckiej. Obecnie takich organizacji jest trzy: Związek Harcerstwa Polskiego, Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej oraz Skauci Europy (Stowarzyszenie Harcerstwa Katolickiego „Zawisza” Federacja Skautingu Europejskiego).

12. Zadaniem Duszpasterstwa harcerskiego jest pomoc w procesie wychowawczym z zastosowaniem metody harcerskiej a także troska o integralny rozwój młodego człowieka i jego formacja w środowisku rówieśniczym w oparciu o ideały harcerskie służby Bogu i Ojczyźnie i bliźniemu. Duszpasterstwo harcerskie angażuje się w pracę wychowawczą na wszystkich poziomach wiekowych: od gromad wychowowych (gromady wilcząt), poprzez harcerzy i harcerzy starszych, wędrowników i przewodniczki aż po środowisko instruktorskie i kręgi seniorów. Odpowiedzialnym za duszpasterstwo harcerskie na terenie diecezji jest diecezjalny duszpasterz harcerzy i harcerek mianowany przez biskupa diecezjalnego. Do jego zadań należy koordynacja działań i inicjatyw duszpasterskich na terenie diecezji, integracja różnych środowisk harcerskich i skautowych oraz kontakt z duszpasterstwem harcerskim na szczeblu centralnym. Duszpasterzowi diecezjalnemu pomagają kapłani powołani do opieki duszpasterskiej na szczeblu hufca lub drużyny. Kapelani bądź duszpasterze hufca są powoływani na prośbę duszpasterza diecezjalnego i komendanta hufca, po uprzedniej zgodzie biskupa diecezjalnego, określającego charakter i miejsce ich posługi. Różnica pomiędzy kapelanem a duszpasterzem harcerskim wynika z faktu osobistego zaangażowania w życie harcerskie. Duszpasterzem harcerskim jest każdy ksiądz spełniający w środowisku harcerskim posługę sakramentalną oraz posługę Słowa. Kapelanem może zostać tylko i wyłącznie kapłan, który żyje Prawem Harcerskim, złożył Przymierzenie harcerskie, posiada odpowiedni do wieku stopień instruktorski przez co ma prawo noszenia munduru.
13. Świętem patronalnym harcerstwa jest dzień św. Jerzego – patrona harcerzy i skautów. Patronami Duszpasterstwa Harcerek i Harcerzy diecezji siedleckiej są błogosławieni Męczennicy z Pratulina. Synod zachęca, aby propagować dotychczasowe inicjatywy duszpasterskie, takie jak: Msze św. z udziałem środowisk harcerskich odprawiane raz w miesiącu w poszczególnych miejscowościach; opiekę duszpasterską w trakcie wakacji, rajdów, biwaków, zimowisk (Eucharystia, wspólna modlitwa, kontakt z duszpasterzami); organizację

wspólnych uroczystości religijno-harcerskich (np. opłatek w hufcach, drużynach); udział harcerzy w uroczystościach patriotyczno-religijnych (11 XI, 3 V, Boże Ciało, Droga Krzyżowa ulicami miasta, Betlejemskie Światło Pokoju, straż przy Grobie); organizację dni skupienia i rekolekcji harcerskich; udział w diecezjalnym spotkaniu młodych „Jerycho” w Pratulinie, udział w Pieszej Pielgrzymce Podlaskiej na Jasną Górę w ramach harcerskiej grupy Szara 1B.

14. Ponieważ środowiska harcerskie wciąż się rozwijają, Synod usilnie zaleca organizowanie duszpasterstwa harcerskiego i koordynację jego pracy przy udziale kapłanów zaangażowanych w posługę na rzecz drużyn harcerskich. Należy zwrócić uwagę, aby w parafiach, na terenie których istnieją drużyny harcerskie, były osoby odpowiedzialne za kontakt z młodzieżą harcerską. Ich praca miałaby zmierzać do integracji harcerzy ze wspólnotą parafialną oraz włączanie ich w życie parafialne: liturgię, życie religijne i działalność charytatywną. Istnieje też możliwość funkcjonowania drużyn harcerskich przy parafii gdzie bezpośrednią opiekę nad nimi sprawuje kapłan lub osoba odpowiedzialna. Dla rozwoju tego duszpasterstwa potrzeba też formacji i przygotowania harcerskiego w ramach studiów seminarijnych, tak aby alumni w trakcie nauki mogliby uzyskać stopnie instruktorskie, niezbędne do przyszłej pracy z młodzieżą harcerską. Warto byłoby powrócić do tradycji Harcerskiego Kręgu Kleryckiego im. bpa Ignacego Świrskiego założonego w Seminarium Siedleckim w końcu lat dziewięćdziesiątych XX wieku.

Duszpasterstwo powołań

15. Kościół zdaje sobie sprawę ze swojej misji głoszenia Królestwa Bożego wśród ludzi. Pomny na słowa Pana: „Żniwo wprawdzie wielkie, ale robotników mało. Proście Pana żniwa, aby wyprawił robotników na żniwo swoje” (Mt 9, 38), Kościół jest ciągle wzywany do pogłębionej refleksji nad niepowtarzalnym i osobistym sensem powołania do naśladowania swojego Mistrza w posłudze kapłańskiej i zakonnej. Nie pomniejszając życia zakonnego i konsekrowanego, szczególnie powołanie kapłańskie stanowi wielkie dobro dla całego Kościoła,

a więc dobro dla jego życia i misji. Dlatego Synod zachęca, aby chronić ten dar, cenić go i miłować, a także by aktywizować działania duszpasterskie w tym względzie. Troska o powołania kapłańskie powinna być działalnością wewnętrznie włączoną w ogólne duszpasterstwo i powinna być zespolona i całkowicie tożsama z duszpasterstwem zwyczajnym (por. Pastores dabo vobis, 34).

16. Poprzez duszpasterstwo powołań Kościół sprzyja i służy narodzinom i dojrzewaniu powołań kapłańskich, a czyni to przede wszystkim przez modlitwę, życie sakramentalne, głoszenie Słowa, wychowywanie do wiary, przewodzenie i świadectwo miłości (Pastores, 38). Aktywnym podmiotem i animatorem duszpasterstwa powołań jest więc wspólnota kościelna w całej swej różnorodności: od Kościoła powszechnego do Kościoła lokalnego, parafii i każdego członka Ludu Bożego (Pastores, 41).
17. Organem odpowiedzialnym za duszpasterstwo powołań na szczeblu Konferencji Episkopatu Polski jest Krajowa Rada Duszpasterstwa Powołań (KRDP), której podstawowym celem jest inspiracja działalności duszpasterskiej na rzecz powołań kapłańskich, zakonnych, misyjnych oraz powołań do świeckich instytutów życia konsekrowanego, a także koordynacja działań powołaniowych i promowanie współpracy na polu powołaniowym między duchowieństwem diecezjalnym i osobami konsekrowanymi. Odpowiedzialność za duszpasterstwo powołań kapłańskich w diecezji spoczywa przede wszystkim na biskupie, który powołuje diecezjalnego referenta ds. powołań dla wspomagania i koordynowania różnych inicjatyw powołaniowych. Referent powołaniowy jest niejako punktem kontaktu dla osób powołanych przez Boga, dzięki któremu młody człowiek łatwiej może odnaleźć odpowiedzi na pytania rodzące się w jego sercu i dotyczące tajemnicy powołania. Referent realizuje swoje zadania współpracując z kapłanami diecezji, szczególnie z moderatorami seminarium duchownego, a także alumnami. Do zadań referenta ds. powołań należy m.in. organizowanie rekolekcji powołaniowych, jak również udział w wydarzeniach diecezjalnych, podczas których możliwe jest promowanie drogi powołania kapłańskiego.

Duszpasterstwo służby zdrowia.

18. Podmiotem działania służby zdrowia i jej duszpasterstwa jest człowiek w ogólności, a pacjent i chory w szczególności. Już w Starym Testamencie znajdujemy wzmianki o lekarzach i szacunku dla ich pracy (zob. Syr 38,1-3,11-13). W Ewangeliach, a zwłaszcza u św. Łukasza, Chrystus często łączył posłannictwo lekarza dusz z posługą lekarza ciała. Leczył nie tylko z chorób fizycznych, ale uzdrowieniem obejmował całego człowieka (Łk 5,14-15; 6,17-18). Głęboko przeniknięte duchem miłości chrześcijańskie instytucje ochrony zdrowia kontynuują misję Jezusa niesienia pomocy słabym i chorym. Opieka nad chorymi jest wyjątkowym sposobem naśladowania Jezusa. Chrystus bowiem, utożsamiał się z każdym cierpiącym i chorym. „Wszystko co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili” (Mt 25,40).
19. Powołanie lekarza jest szczególnym powołaniem, aby „służyć zdrowiu i życiu ludzkiemu” (*Kodeks Etyki Lekarskiej (KEL), Preambuła, Przysiężenie lekarskie*). Składane przysiężenie lekarskie, które ważne jest dla wszystkich pracowników służby zdrowia, nabiera szczególnego znaczenia we współczesnym świecie, w kontekście coraz bardziej szerzącej się cywilizacji śmierci. Współczesne zdobycze z zakresu medycyny i eksperymenty medyczne stosowane na organizmie ludzkim niosą ze sobą wielkie zagrożenie dla jednostek i całych społeczeństw. Kościół siedlecki odnosząc się z szacunkiem i wdzięcznością do wszystkich pracowników służby zdrowia, którzy z oddaniem pochylają się nad człowiekiem chorym i cierpiącym i niosą im samarytańską pomoc, jednocześnie promuje wartość życia ludzkiego od poczęcia do naturalnej śmierci.
20. Odpowiedzialnym za formację środowiska medycznego w diecezji jest mianowany przez Biskupa Ordynariusza diecezjalny duszpasterz służby zdrowia. W ramach podejmowanych zadań, duszpasterstwo służby zdrowia sprawuje opiekę duszpasterską nie tylko nad chorymi, ale również nad lekarzami, pielęgniarkami i położnymi oraz kapelanami szpitali, zakładów opieki zdrowotnej i domów

pomocy społecznej. Kapłan-duszpasterz współpracując ze środowiskiem medycznym towarzyszy człowiekowi od narodzin aż do śmierci, w zdrowiu, w chorobie i w różnych okolicznościach życiowych. Kontakty z personelem medycznym, mają za zadanie zarówno pomoc w niesieniu pomocy chorym, jak też ewangelizowanie bądź reewangelizowanie samych leczących.

21. Wśród różnych form działania diecezjalnego duszpasterstwa służby zdrowia znajdują się zarówno te, które są podejmowane w skali ogólnopolskiej (m.in. Ogólnopolska Pielgrzymka Pracowników Służby Zdrowia, doroczne rekolekcje dla kapelanów) oraz comiesięczne spotkania formacyjne, których celem jest m.in. krzewienia zasad moralności i etyki katolickiej oraz pogłębienie znajomości dokumentów Magisterium Kościoła, szczególnie w dziedzinie bioetyki; dbałości o integrację środowiska lekarskiego wokół wartości chrześcijańskich, obrony życia ludzkiego od chwili poczęcia do naturalnej śmierci.

Duszpasterstwo kolejarzy

22. Duszpasterstwo Kolejarzy ma za zadanie troskę o specjalistyczną opiekę duszpasterską w środowiskach kolejarskich na obszarze całego kraju. Wskutek podziału polskiej kolei na wiele spółek, duszpasterstwo pozostaje głównym czynnikiem integracji środowisk kolejarskich. Próbuje scalać wartości religijne i patriotyczne, uczy też w sposób kulturalny, radosny i trzeźwy przeżywać radość bycia ze sobą, bycia katolikiem. Jest to nie tylko szkoła miłości rodzinnej, rodzicielskiej, wzajemnego braterstwa, ale także takich cech, tworzących etos kolejarza, jak odpowiedzialność, sumienność, rzetelność, punktualność.
23. Zadaniem Duszpasterstwa Kolejarzy jest stworzenie wzorca postawy kolejarza-katolika i propagowanie go w środowisku pracy. Zdecydowana większość kolejarzy to katolicy, a charakter wykonywanej pracy dodatkowo uzasadnia potrzebę stałej więzi z Bogiem. Na kolei istnieje prawie 20 związków zawodowych, które dzielą środowisko pod względem interesów grup zawodowych i służb, ponadto kolej

jest przeorganizowywana na niezależnie istniejące od siebie zakłady. Duszpasterstwo kolejarzy pozostaje tą płaszczyzną, na której się spotykają pracownicy wszystkich zakładów. W diecezji siedleckiej odpowiedzialnym za to duszpasterstwo jest diecezjalny duszpasterz kolejarzy. Jest on jednocześnie kapelanem Katolickiego Stowarzyszenie Kolejarzy Polskich. Stowarzyszenie to nawiązuje do chlubnej tradycji międzywojennych, w których kolejarz cieszył się wysokim prestiżem w społeczeństwie, a jego ciężka praca była bardziej doceniana niż dzieje się to obecnie. Synod zaleca, aby – tak brzmi paragraf 8 Statutu KSK, aby w duszpasterstwie kolejarzy stawiać sobie za cel osiągnięcie doskonałości życia chrześcijańskiego ludzi świeckich związanych zawodowo z kolejnictwem, poprzez uświęcenie pracy zawodowej, apostołat ewangelizacyjny w swoim środowisku pracy, osobiste uświęcenie poprzez pracę, a także nieustanną pracę z rodziną i nad rodziną, również – w szerszym pojęciu – z rodziną kolejarzką.

Duszpasterstwo Pracodawców i Przedsiębiorców

24. Praca stanowi podstawę utrzymania człowieka i jego rodziny. Przez pracę człowiek kształtuje także swoją osobowość i uświęca się. Stosunek pracy ludzkiej tworzy też szereg wzajemnych zależności między pracodawcą i pracownikami (por. *Solicitudo rei socialis* 18; *Laborem exercens* 18). Biorąc pod uwagę te zależności, od strony pracodawcy i przedsiębiorcy należy podkreślić szczególną rolę tej grupy ludzi w tworzeniu nowych miejsc pracy (w dobie szerzącego się bezrobocia) i w zapewnieniu pracownikom sprawiedliwej płacy, dającej podstawy do godnego życia. Działalność tej grupy ludzi nie jest wolna od problemów i niesie ze sobą wiele dylematów moralnych. Synod podkreśla, że pracodawcy i przedsiębiorcy (prywatni, kadra zarządzająca firmami państwowymi i większymi zespołami ludzi) powinni być otoczeni stosowną opieką duszpasterską, by w prowadzeniu przedsiębiorstw kierowali się zasadami etyki chrześcijańskiej oraz katolickiej nauki społecznej, a przede wszystkim sprawiedliwością, uczciwością, rzetelnością, odpowiedzialnością.

25. W diecezji siedleckiej odpowiedzialnym za tę grupę ludzi jest mianowany przez Biskupa Siedleckiego Kapelan Przedsiębiorców. Oprócz formacji etyczno-moralnej, do jego szczególnych zadań należy integracja środowiska pracodawców i przedsiębiorców, szczególnie przedsiębiorców zaangażowanych w życie kościoła lokalnego. W swoich inicjatywach duszpasterskich Kapelan Przedsiębiorców współpracuje z Bractwem św. Judy Tadeusza, które oprócz innych grup zawodowych, skupia także lokalnych przedsiębiorców. Kapelan czynnie uczestniczy w życiu Izb Gospodarczych na terenie naszej diecezji. Opiekę duszpasterską Kapelan Przedsiębiorców realizuje m.in.: wyjazdy integracyjne, pielgrzymki do sanktuariów i miejsc świętych, spotkania świąteczne, dni skupienia lub wieczory refleksji, indywidualną pomoc duchową.

Duszpasterstwo samorządowców

26. Istnienie każdej ludzkiej społeczności, zarówno na poziomie całego państwa, jak i na poziomie lokalnym nieodłącznie związane jest ze sprawowaniem władzy. Władzę tę, szczególnie w systemach demokratycznych należy rozumieć jako służbę publiczną. Ponadto, przedmiotem zainteresowania Kościoła jak i władzy świeckiej jest ten sam człowiek. Mając na celu dobro i rozwój każdego człowieka i wszystkich ludzi w lokalnych społecznościach, należy otoczyć troską duszpasterską tych, którzy podejmują tam służbę publiczną i sprawują istotne funkcje społeczne.

27. Odpowiedzialnym za duszpasterstwo tej grupy jest diecezjalny duszpasterz samorządowców. Jego zadaniem jest przede wszystkim integracja tychże osób z Kościołem lokalnym. Dokonuje się poprzez uczestnictwo duszpasterza w ważniejszych uroczystościach i wydarzeniach z życia tego środowiska. Z jego inicjatywy organizowane są spotkania świąteczno-noworoczne połączone z refleksją nad Słowem Bożym, pielgrzymki. Ponadto, synod podkreśla potrzebę zintensyfikowania różnych działań, aby zatroszczyć się o ich stałą formację religijno-moralną, nieść tym ludziom pomoc duchową poprzez dni skupienia i rekolekcje oraz pomagać im zgłębiać

zagadnienia z zakresu katolickiej nauki społecznej, aby ich zaangażowanie w sprawy publiczne było jeszcze bardziej owocne dla całych lokalnych społeczności i dla każdego człowieka.

Duszpasterstwo policjantów

28. W każdej społeczności istotną sprawą jest zachowanie porządku publicznego. Na straży tego porządku stoi policja, której funkcjonariusze często z narażeniem życia pełnią tę odpowiedzialną funkcję. Wychodząc naprzeciw potrzebom tej grupy zawodowej w diecezji siedleckiej ustanowiony jest przez Biskupa diecezjalnego Diecezjalny duszpasterz policji. W swojej działalności wspierany jest on przez kapelanów poszczególnych komend, którzy także są ustanawiani z nominacji księdza biskupa. Duszpasterz na terenie diecezji towarzyszy policjantom i policjantkom, obejmuje troską także ich rodziny. Uczestniczy w ważnych dla tego środowiska wydarzeniach jak np. dzień policjanta, promocja nowych funkcjonariuszy czy promocje na wyższe stopnie w hierarchii. Diecezjalny duszpasterz podejmuje swoje działania we współpracy z Krajowym Duszpasterstwem Policji i koordynuje inicjatywy kapelanów poszczególnych komend powiatowych. Działalność diecezjalnego duszpasterza policji ukierunkowana jest przede wszystkim na kształtowanie żywej wiary funkcjonariuszy, kształtowanie ich właściwych postaw moralnych, formację sumienia, zacieśnianie ich więzi z Kościołem oraz pogłębianie ich religijnej formacji intelektualnej. Synod zaleca, aby zintensyfikować różnego rodzaju inicjatywy na różnym szczeblu, aby duszpasterstwo to jeszcze bardziej pobudzało u policjantów potrzebę pogłębionego życia duchowego.

Duszpasterstwo niepełnosprawnych, głuchoniemych i niewidomych

29. Duszpasterstwo niepełnosprawnych obejmuje swoim zakresem osoby niepełnosprawne intelektualnie i ruchowo oraz ich rodziny i opiekunów. Biskup siedlecki mianuje duszpasterza niepełnosprawnych (takiego odrębnego nie ma), który odpowiada za formację tego środowiska. Jego zadaniem jest również troska o współpracę

różnych środowisk i organizacji zaangażowanych w działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, które działają na terenie diecezji siedleckiej i koordynację działań tak, aby były one jak najbardziej efektywne. W diecezji siedleckiej od 1996 r. działa Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych, które ma swojego asystenta i prowadzi Warsztaty Terapii Zajęciowej w Oleśnicy. Szeroką działalność na rzecz niepełnosprawnych prowadzi Caritas Diecezji Siedleckiej, m.in. w ramach prowadzonych Warsztatów Terapii zajęciowej w Siedlcach, Białej Podlaskiej i Parczewie. Podstawowym zadaniem realizowanym wśród osób niepełnosprawnych jest włączenie ich w życie eklesjalne na możliwym dla nich poziomie. Ta forma działalności ma również wspierać aktywność społeczną tych środowisk. Synod zaleca promowanie i wspieranie przez parafie organizacji i stowarzyszeń zrzeszających niepełnosprawnych i ich bliskich. W celu skutecznego realizowania tego zadania należy dołożyć starań, aby w sposób ukierunkowany w tym względzie formować kleryków i przyszłych katechetów.

30. Celem duszpasterstwa realizowanego wśród osób niepełnosprawnych intelektualnie, ale również ich bliskich, jest ukazywanie nauczania Kościoła, który uważa te osoby za szczególnie umiłowane przez Chrystusa. Należy objąć troską katechizację tych osób i możliwość uczestniczenia w życiu liturgicznym. Troska ta zakłada konieczność indywidualnego traktowania i współpracy duszpasterzy z rodzinami tych osób, np. w kontekście przygotowania tych osób do przyjęcia sakramentów św. Należy też zapewnić możliwość organizowania specjalnych nabożeństw dla środowiska osób niepełnosprawnych połączoną również z troską o ich czynny udział w liturgii⁵. Duszpasterstwo osób niepełnosprawnych ruchowo ma ukazywać zbawczą wartość cierpienia. Troska parafii o umożliwienie tym osobom aktywnego udziału w życiu Kościoła powinna wyrażać się w różnych formach wsparcia. Podstawowym zadaniem, które jest

---

⁵ A. Kiciński, *Niepełnosprawnych intelektualnie duszpasterstwo*, w: „Leksykon teologii pastoralnej”, Lublin 2006, s. 557-560.

już powszechnie realizowane to likwidacjach barier architektonicznych w budynkach parafialnych, ale również wsparcie materialne⁶.

31. Szczególną troską należy otoczyć osoby głuchonieme i niewidome ze względu na specyfikę swojej niepełnosprawności. Powołani przez Biskupa Siedleckiego diecezjalni duszpasterze głuchoniemych i niewidomych sprawują opiekę duchową nad tymi osobami.

Duszpasterstwo trzeźwości

32. Pod pojęciem duszpasterstwa trzeźwości należy rozumieć wszelkie oddziaływania zmierzające do tego, by człowiek żyjąc w wolności, mógł prowadzić życie godne dziecka Bożego i rozwijać się ku pełni człowieczeństwa. Duszpasterstwo trzeźwości w pierwszej kolejności dotyczy zagrożenia, które wiąże się z niewłaściwym używaniem przez człowieka napojów alkoholowych. Winno realizować się na linii od działań profilaktycznych po zaangażowanie się na rzecz pomocy osobom uzależnionym. Wychowując ogół wiernych do zachowywania cnoty trzeźwości, szczególnym szacunkiem i wsparciem otaczać te osoby, które decydują się na życie w pełnej abstynencji od napojów alkoholowych. Jest to forma świadectwa. Synod zwraca uwagę, że duszpasterstwo trzeźwości obejmuje nie tylko zagrożenie człowieka związane z używaniem alkoholu, ale także innych środków chemicznych, co może prowadzić do: nikotynizmu, narkomanii, lekomanii czy, coraz częściej dziś spotykanych, zatruć tzw. dopalaczami. W zakres zainteresowania tego duszpasterstwa wchodzi też uzależnienia niechemiczne, takie, jak: hazard, Internet, gry komputerowe i pornografia.
33. Duszpasterstwem trzeźwości kieruje Biskup Diecezjalny przez Diecezjalnego Duszpasterza ds. Trzeźwości. Ten z kolei inicjuje i koordynuje pracę dekanalnych duszpasterzy trzeźwości. Diecezjalny duszpasterz ds. trzeźwości przynajmniej dwa razy w roku spotyka się z dekanalnymi duszpasterzami ds. trzeźwości. Spotkania takie organizuje obowiązkowo po jesiennej i wiosennej Sesji Apostolstwa

---

⁶ A. Kiciński, *Niepełnosprawnych ruchowo duszpasterstwo*, tamże, s. 560-561.

Trzeźwości organizowanych przez Zespół Komisji Episkopatu Polski ds. Apostolstwa Trzeźwości dla diecezjalnych duszpasterzy i zakonnych referentów trzeźwości. W swojej działalności diecezjalne duszpasterstwo trzeźwości włącza się w inicjatywy o charakterze ogólnopolskim, jak Ogólnopolska Pielgrzymka Apostolstwa Trzeźwości na Jasną Górę i Ogólnopolskie Spotkania Trzeźwościowe w Sanktuarium Matki Bożej Licheńskiej. Placówką diecezjalną, służącą krzewieniu trzeźwości i stanowiącą bazę dla tego typu działalności, jest Diecezjalny Ośrodek Trzeźwości w Krzesku. Synod zachęca ponadto do korzystania z dni skupienia dla alkoholików organizowanych w Domu Rekolekcyjnym w Leśnej Podlaskiej i z oferty Ośrodka Apostolstwa Trzeźwości w Zakroczymiu. Czasem szczególnie intensywnej pracy na rzecz trzeźwości są: Tygodnie Modlitw o Trzeźwość Narodu, Wielki Post, Adwent i miesiąc sierpień.

34. Synod podkreśla szczególną okazję do wychowywania młodego pokolenia do trzeźwości jaką daje przygotowywanie dzieci do sakramentów pokuty i Eucharystii oraz młodzieży do bierzmowania. Zachęca do utrzymania zwyczaju składania przez dzieci przed Pierwszą Komunią Świętą przyrzeczeń abstynenckich do 18 roku życia. Przy okazji przeżywania rocznicy Pierwszej Komunii Świętej przyrzeczenia te należy odnowić, a przy okazji przyjmowania sakramentu bierzmowania odnowić lub podnieść do wieku 21 lat. W ramach udzielania wsparcia dzieciom i młodzieży w dochowaniu przyrzeczeń abstynenckich, należy popierać i angażować się w szczególne inicjatywy podejmowane w placówkach oświatowo-wychowawczych w ramach realizacji szkolnych programów profilaktycznych. Należy dowartościować także i jeszcze mocniej propagować trzeźwość i abstynencję w ramach Ruchu Światło-Życie poprzez podejmowanie zobowiązań Krucjaty Wyzwolenia Człowieka.
35. Z uwagi na to, że choroba alkoholowa (inne uzależnienia) ma swój wymiar nie tylko somatyczny i psychiczny, ale także duchowy ważne jest nie tylko objęcie pacjentów placówek odwykowych zwykłą opieką duszpasterską, jaką otacza się chorych w szpitalach, ale włączanie się kapłanów w realizację zajęć terapeutycznych poświęconych

rozwojowi duchowemu. Synod podkreśla, że w zajęcia takie może włączać się kapłan posiadający niezbędne kwalifikacje i w formie uzgodnionej z kierownictwem placówki. Należy też zwrócić uwagę, że w obszarze oddziaływań na rzecz osób uzależnionych ważna jest współpraca duszpasterzy z placówkami oferującymi profesjonalną pomoc terapeutyczną osobom uzależnionym i współuzależnionym (uzależnienie wpływa destrukcyjnie na całą rodzinę, często prowadzi do dysfunkcji u pozostałych członków rodziny osoby pijącej) zarówno stacjonarnymi, jak i ambulatoryjnymi. Synod zwraca uwagę, aby szczególnego wsparcia udzielać grupom samopomocowym – zachowując ich program i autonomię – takim jak: Anonimowi Alkoholicy, Al-Anon, DDA, które powstały z inspiracji chrześcijaństwa i których program mają wymiar duchowy. Szczególnie ważne jest sprawowanie Mszy Świętych w rocznice powstania poszczególnych grup, w rocznice trzeźwienia osób uzależnionych, spotkaniach opłatkowych i wielkanocnych oraz, przynajmniej okazjonalna, obecność na mityngach otwartych. W końcu synod podkreśla, że najlepszym zabezpieczeniem człowieka przed alkoholizmem i innymi uzależnieniami, jest wychowanie go do odpowiedzialnego życia i osobistej więzi z Chrystusem. Na tym polu Kościół ze swoją posługą ewangelizacyjną, katechetyczną i sakramentalną, prowadzoną w ramach duszpasterstwa zwyczajnego, jest niezastąpiony.

Duszpasterstwo nauczycieli

36. Duszpasterstwo nauczycieli należy rozumieć jako działalność Kościoła skierowaną na konkretną kategorię zawodową ludzi, obejmującą nauczycieli i wychowawców szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich. Natomiast studenci, pracownicy naukowo-dydaktyczni, administracyjni na uczelniach wyższych oraz pracownicy i słuchacze szkół pomaturalnych objęci są duszpasterstwem akademickim⁷. Z racji na dużą liczbę osób, które obejmuje to duszpasterstwo, ale także na zmiany ideowe jakie próbuje się

⁷ K. Podstawka, *Duszpasterstwo akademickie*, w: „Duszpasterstwo specjalne”, R. Kamiński, B. Drożdż (red.), Lublin 1998, s. 257.

wprowadzać w polskiej szkole, szczególnie postulat świeckiej szkoły, duszpasterstwo to powinno odgrywać wielką rolę. Wychowawca, a więc nauczyciel – jak stwierdził Jan Paweł II – rodzi wychowanka w znaczeniu duchowym, a więc wypełnia misję apostołską. Oczywiście jest, że nauczyciel w rozumieniu pedagogiki katolickiej jest nie tylko specjalistą ograniczającym się do przekazywania wiadomości, lecz przede wszystkim wychowawcą wspierającym powołanie swoich uczniów do życia w prawdzie i miłości. Kościół, uznając wychowanie za autentyczne apostołstwo, dostrzega w nim szczególną formę udziału nauczycieli w posłannictwie prorockim Chrystusa, jedynego Mistrza i Nauczyciela⁸.

37. Na szczeblu KEP duszpasterstwem nauczycieli zajmuje się jej delegat i jednocześnie Krajowy Duszpasterz Nauczycieli. W diecezji siedleckiej duszpasterza nauczycieli powołuje Biskup Siedlecki. Synod podkreśla, że zadaniem duszpasterstwa nauczycieli jest propagowanie i ugruntowanie świadomości i gotowości nauczycieli ich udziału w apostołstwie i ewangelizacji. Wśród form podejmowanej działalności zaleca się organizowanie w środowisku nauczycieli systematycznych spotkań o charakterze formacyjno-integracyjnym. Można też przy okazji ważnych wydarzeń dla konkretnego środowiska nauczycieli podejmować zagadnienia mające na celu kształtowanie ducha nauczycieli. Ponadto wskazana jest organizacja comiesięcznych dni skupienia, rekolekcji zamkniętych, konferencji oraz tematycznych wykładów w ośrodkach parafialnych. Synod zachęca do podtrzymywania tradycji organizowania corocznie w diecezji siedleckiej Forum Nauczycieli we współpracy z Katolickim Stowarzyszeniem Wychowawców oraz do licznego udziału w ogólnopolskiej Pielgrzymce na Jasną Górę. Ważną rolę mogą też odegrać publikacje materiałów formacyjnych dla nauczycieli.

---

⁸ II Synod Plenarny (1991-1999), *Szkoła i uniwersytet w życiu Kościoła i narodu*, 2001, s. 50-51.

Duszpasterstwo strażaków

38. Niezwykle ważną rolę w życiu społecznym spełnia Straż Pożarna. Druhowie Państwowej Straży Pożarnej (PSP) i Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) często z narażeniem życia realizują Chrystusowe przykazanie miłości wobec bliźnich, służą Bogu i Ojczyźnie. Kierowani tymi wartościami podejmują działania pomagania ludziom w sytuacjach losowych, jak pożary, nawałnice, powodzie czy wypadki, stoją na straży mienia i życia ludzkiego. W diecezji siedleckiej pieczę nad duszpasterstwem strażaków sprawuje diecezjalny duszpasterz strażaków mianowany przez biskupa siedleckiego. Wspierają go w tym zastępca oraz powiatowi i gminni kapelani. Współpracuje on z Krajowym Duszpasterzem Strażaków oraz Duszpasterzami Wojewódzkimi. W diecezji siedleckiej duszpasterstwo to skupia ok. 50 tys. druhów Państwowej i Ochotniczej Straży Pożarnej oraz ok. 2 tys. w strukturach Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych.
39. Synod zaleca, aby działania podejmowane przez duszpasterstwo strażaków ukierunkowane były na przepędzanie duchem ewangelii ich służby, formacja duchowa poprzez proklamowanie Słowa Bożego i posługę sakramentalną oraz szeroko rozumiana integracja środowiska, aby w środowiskach lokalnych podtrzymywać ducha zaangażowania na rzecz parafii czy poszczególnych społeczności lokalnych. Ważne jest, aby wspierać się w chorobie czy trudnych sytuacjach życiowych, kształtować postawę zaufania i nadziei, by nie liczyć tylko na własne siły, ale powierzać się opiece Bożej. Dokonuje się to poprzez świętowanie okolicznościowych rocznic i jubileuszy poszczególnych jednostek straży pożarnej. Ponadto, organizowane są pielgrzymki, ogólnopolska na Jasną Górę (co 5 lat) oraz lokalne, np. w powiecie bialskim raz w roku naprzemiennie organizowana jest pielgrzymka do Pratulina, do Leśnej Podlaskiej bądź do Kodnia oraz rejonowa do Woli Gułowskiej czy powiatowa do Górek/k Garwolina. Każdego roku w jedną z niedziel miesiąca listopada organizowane są modlitwy za zmarłych strażaków. Nieocenioną służbą podejmowaną przez strażaków jest pełnienie honorowej warty przy Grobie Pańskim w Triduum paschalne czy w czasie ważnych świąt i uroczystości.

Duszpasterstwo ludzi pracy

40. Praca jest szczególnym powołaniem człowieka, poprzez którą kształtuje on siebie. Człowiek wtedy spełnia się w swojej pracy, jeśli widzi jej sens i godność. Szczególnym wymiarem ludzkiej pracy jest praca robotnika i osób zatrudnionych w zakładach pracy. Kościół od początku stawał w obronie robotników, ich godności. Pokazywał potrzebę sprawiedliwości i solidarności społecznej. Odniesienie do zasad, jakie należy stosować w refleksji nad problemami ludzi pracy znajdujemy w katolickiej nauce społecznej. Zasady te należy z całą mocą potwierdzać i domagać się ich egzekwowania w konkretnych sytuacjach. W dzisiejszej sytuacji społecznej, szczególną troską należy otoczyć osoby zatrudnione na zasadach, które nie gwarantują zabezpieczenia podstawowych praw pracowniczych oraz osoby bezrobotne. Synod podkreśla potrzebę zagwarantowania takim osobom ze strony pracodawców przede wszystkim sprawiedliwej zapłaty za ich uczciwą pracę i innych świadczeń społecznych.
41. W diecezji siedleckiej działania na rzecz ludzi pracy koordynuje Diecezjalny Duszpasterz Ludzi Pracy powoływany przez Biskupa Siedleckiego. Inicjatywy diecezjalne włącza on w działalność Krajowego Duszpasterstwa Ludzi Pracy. Działalność tego duszpasterstwa w diecezji sięga czasów stanu wojennego, kiedy to był powołany do życia Diecezjalny Komitet Pomocy Osobom Represjonowanym i kapelan tego komitetu. Komitet ten pomagał osobom represjonowanym, internowanym i przebywającym w więzieniu oraz ich rodzinom przetrwać z godnością przeciwności ze strony władzy ludowej. W obecnym czasie Synod potwierdza podejmowane sposoby i metody działań duszpasterskich wobec ludzi pracy. Są to przede wszystkim: pielgrzymka ludzi pracy na Jasną Górę czy do sanktuariów diecezjalnych, rekolekcje czy dni skupienia w odpowiednio dobranym czasie, pomoc do przeżywania w duchu chrześcijańskim dni wolnych i świątecznych. Działania te należy zintensyfikować. Synod postuluje wprowadzenie rozwiązań w sposobie organizacji czasu pracy i zwraca się z apelem do pracodawców, by umożliwić pracownikom udział w owocnym przeżyciu Triduum Paschalnego

czy innych Świąt chrześcijańskich. Należy też optować za wprowadzeniem ustawodawstwa państwowego zakazującego pracy w niedzielę – tam gdzie nie jest to konieczne.

Duszpasterstwo sportowców

42. Już św. Paweł porównywał do zawodów sportowych dążenie człowieka do zbawienia, dlatego Kościół docenia pozytywny wpływ aktywności sportowej na kształtowanie charakteru oraz dojrzałych cech osobowości. Ma to odniesienie szczególnie do dzieci i młodzieży. Stąd też przez Biskupa siedleckiego zostało powołane duszpasterstwo sportowców, za które odpowiedzialny jest diecezjalny duszpasterz. W swoich działaniach współpracuje on z krajowymi strukturami duszpasterstwa sportowców oraz z kapelanami klubów sportowych, istniejących w diecezji.
43. W zależności od konkretnych potrzeb poszczególnych środowisk sportowych otacza on opieką duchową przede wszystkim zawodników, ale także trenerów, czy działaczy sportowych. Jego zaangażowanie skupia się jednak głównie na organizowaniu imprez, turniejów parafialnych czy diecezjalnych i różnych rozgrywek sportowych dla dzieci i młodzieży, np. parafiada diecezji siedleckiej czy turniej tenisa stołowego pod patronatem bpa siedleckiego. Jest on koordynatorem na polu diecezjalnym różnych inicjatyw sportowych podejmowanych w parafiach przez księży prefektów i księży pracujących z dziećmi i młodzieżą. Synod zachęca, aby wykorzystać takie okazje do formacji duchowej i religijnej dzieci i młodzieży, do pokazywania im godnych naśladowania przykładów wybitnych sportowców o wysokich walorach moralnych.

Duszpasterstwo myśliwych

44. Duszpasterstwo myśliwych w Polsce ma długą tradycję historyczną i sięga czasów średniowiecza. Wpisuje się ono w krzewienie postaw mających na celu kształtowanie właściwego pojęcia człowieczeństwa i godności otrzymanej od Stwórcy wśród tych, którzy z zamiłowaniem tworzyli formacje i grupy społeczne działające dla dobra przyrody.

Stąd też wynikała potrzeba otoczenia opieką duchową, tych którzy chcieli odkrywać dobro i pielęgnować zasady etycznego podejścia do lasów i zwierząt, które były dla nich pasją. Biorąc sobie za podstawę nawrócenie młodzieńca imieniem Hubert, który stał się oficjalnym patronem myśliwych i piękne świadectwo życia Placyda, który pod wpływem przeżyć myśliwskich nawrócił się przyjmując chrzest i stał się nowym człowiekiem – kształtowanie właściwej osobowości i odniesienia do pasji odkrywanej w życiu stały się impulsem duszpasterstwa specjalistycznego wśród tej grupy społecznej.

45. Konferencja Episkopatu Polski zezwoliła każdemu biskupowi diecezjalnemu na tworzenie w każdej diecezji specjalnych stałych środowiskowych duszpasterzy (kapelanów) do opieki nad myśliwymi. Synod podkreśla potrzebę zintensyfikowania działań duszpasterskich w odniesieniu do tej grupy ludzi. Popiera tworzenie kapelanii na prośbę zarządów kół łowieckich, których właściwym zadaniem jest towarzyszenie członkom Polskiego Związku Łowieckiego w odkrywaniu prawidłowego obrazu człowieczeństwa i etycznego zachowania w wypełnianej profesji. W diecezji siedleckiej mianowany jest Diecezjalny duszpasterz myśliwych, a także kapelani poszczególnych kół łowieckich.

II SYNOD DIECEZJI SIEDLECKIEJ

PODKOMISJA DS. FORMACJI KATECHUMENALNEJ

Przewodniczący podkomisji: ks. dr Paweł Kindracki

STATUTY

(Projekt)

KATECHUMENAT PRZEDCHRZCIELNY

I POCHRZCIELNY

W DIECEZJI SIEDLECKIEJ

1. Liturgia wtajemniczenia chrześcijańskiego potwierdza, że Bóg w swoim nieskończonym miłosierdziu daje się poznać katechumenom przez miłość i zatroskanie o ich zbawienie. Wsłuchuje się w ich modlitwy i towarzyszy im swoją łaską, by mogli żyć jako nowi ludzie.
2. Kościół partykularny, który doskonale odzwierciedla Kościół powszechny, jest posłany do tych, którzy jeszcze nie wierzą w Chrystusa. Oni dzięki świadectwu życia wierzących mogą poznać Chrystusa, jedynego Zbawiciela świata (DM 20).
3. Kościół nikogo nie zmusza do przyjęcia wiary. Ma prawo bronić ludzi wierzących (DM 13).
4. Katechumenat obejmuje wyjaśnianie Bożych prawd objawionych i Bożych przykazań, by zrozumieć sens historii zbawienia. Katechumen ma poznać Chrystusa i wejść w synowską relację ze swoim Zbawicielem. Uczy się logiki Ewangelii oraz kształtowania swej postawy życiowej w oparciu o zasady ewangeliczne.

5. Droga katechumena dokonuje się w klimacie wiary. Ona jest darem Bożym. Jej rozwój i dynamika dokonują się mocą słowa Bożego. Wiara prowadzi do sakramentów inicjacyjnych, które skutecznie włączają katechumena w misterium paschalne Jezusa Chrystusa.
6. Katechumen, poznając prawdy Boże oraz sens liturgii, kroczy ku nowemu życiu w Bogu. Sposób kroczenia tą drogą określa szczegółowo księga liturgiczna: *Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*. Pierwszym krokiem na tej drodze jest inicjacja procesu nawrócenia. Tej inicjacji towarzyszy obrzęd liturgiczny, mianowicie przyjęcie do katechumenatu.
7. Katechumen pogłębiający wiarę, przez obrzęd wybrania, staje się kandydatem do chrztu. Rozpoczyna bliższe przygotowanie do sakramentów chrześcijańskiego wtajemniczenia.
8. Sakramenty chrztu, bierzmowania i Eucharystii są skutecznymi znakami uczestnictwa neofity w Boskiej naturze i we wspólnocie Kościoła.
9. Przygotowanie katechumena do przyjęcia sakramentów chrześcijańskiego wtajemniczenia dokonuje się we wspólnocie Kościoła. Modlitwa oraz styl chrześcijańskiego życia ochrzczonych stanowią istotną pomoc dla kandydata do chrztu do przyjęcia Ewangelii jako realnej zasady życia.
10. Kościół pragnie swoją troską towarzyszyć katechumenom w wieku szkolnym. Pragnie wspierać rodziców dziecka nie ochrzczonego w jego przygotowaniu do sakramentu powtórnych narodzin. Sposób przygotowania dzieci, które doszły do używania rozumu i osiągnęły wiek katechizacyjny, określa księga *Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych dostosowane do zwyczajów diecezji polskich* (rozdział V). Kościół proponuje swą pomoc w ramach katechumenatu pochrzcielnego.
11. Katechumenat pochrzcielny jest pożyteczny także dorosłym, którzy zostali ochrzczeni jako dzieci, ale nie otrzymali odpowiedniego pouczenia religijnego ani nie przyjęli sakramentów bierzmowania i Eucharystii.

12. Katechumenat pochrzcielny jest realizowany jako katechumenat rodzinny, także jako katechumenat parafialny, gdzie ochrzczeni otrzymują odpowiednią formację przed przyjęciem sakramentów bierzmowania i Eucharystii, lub katechumenat realizowany w ramach wspólnot modlitewnych i apostoelskich.
13. Organizacją katechumenatu dorosłych w diecezji kieruje biskup diecezjalny. Wydział Duszpasterski uczestniczy w tworzeniu wspólnot katechumenalnych oraz dba o właściwą realizację programu formacyjnego.

INSTRUKCJA O PRZYGOTOWANIU DOROSŁYCH DO SAKRAMENTÓW WTajemniczenia CHRZEŚCIJAŃSKIEGO W DIECEZJI SIEDLECKIEJ

1. Biskup diecezjalny poprzez Wydział Duszpasterski Kurii Diecezjalnej Siedleckiej organizuje w diecezji przygotowanie katechumenów dorosłych, kieruje nim, czuwa nad nim oraz dopuszcza kandydatów do przyjęcia sakramentów.
2. Przygotowanie katechumenów do przyjęcia sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego, obok formacji we wspólnocie parafialnej kandydatów, dokonuje się w wyznaczonych przez Biskupa Siedleckiego diecezjalnych ośrodkach przygotowania katechumenalnego.
3. Katechumenat powinien trwać minimum rok. Jest okresem, w którym kandydaci otrzymują formację duchową i eklezjalną, w oparciu o Słowo Boże.
4. W Diecezji Siedleckiej katechumenat jest poprzedzony okresem wprowadzającym zwanym prekatechumenatem. Okres wstępny jest czasem wstępnej ewangelizacji o Bogu w Trójcy Świętej Jedynym oraz o Jezusie Chrystusie, jedynym Zbawicielu świata. Ewangelizacja prowadzi do wiary. Inicjuje nawrócenie, dzięki czemu człowiek otwiera się na tajemnicę Bożej miłości i zdecydowanie odwraca się od grzechu.
5. Ksiądz proboszcz po wstępnej rozmowie z kandydatem do katechumenatu i upewnieniu się o jego właściwej motywacji do przyjęcia sakramentów inicjacyjnych, zgłasza go do Wydziału Duszpasterskiego Kurii Diecezjalnej.
6. Proboszcz pozostaje w ścisłym kontakcie z kandydatem. Sam lub przez osobę upoważnioną przeprowadza przynajmniej dwie katechezy wprowadzające. Pierwsza winna dotyczyć kerygmatu oraz

otwartości na Słowo Boże (pomoc: historia dworzanina królowej Kandaki (Dz 8,26-39), która tworzy atmosferę do zrozumienia, że Bóg działa przez ludzi i znaki). Katecheza druga winna dotyczyć istoty przemiany, która jest związana z życiem sakramentalnym (pomoc: historia Jakuba (Rdz 25,21-33; 27,1-35,29) ukazuje naturę ludzkiej przemiany).

7. Rozpoczęty przez katechezy okres prekatechumenatu należy wykorzystać, by kandydat do chrztu przeczytał Dzieje Apostolskie, oraz wysłuchał kilku katechez ewangelizacyjnych: o uzdrowieniu i nawróceniu, w oparciu o historii kobiety cierpiącej na upływ krwi (Mk 5,25-34); o poszukiwanie prawdy – historia Zacheusza (Łk 19,1-10). Jest to także czas, by kandydat doświadczył Kościoła przez uczestnictwo w spotkaniach ewangelizacyjnych, np. Jerycho Młodych, czy innych.
8. Przyjęcie do katechumenatu odbywa się przez specjalny obrzęd liturgiczny. Może być on sprawowany w katedrze lub w parafii kandydata, w miarę możliwości przy udziale biskupa. Obrzęd przyjęcia odbywa się przed wejściem do kościoła wobec wspólnoty lokalnej, rodziny kandydata oraz „poręczającego”, który przedstawi kandydata Kościołowi. Kandydaci są pytani: Jak się nazywasz, o co prosisz Kościół Boży? Odp. – o wiarę. Tak po raz pierwszy publicznie ujawniają oni Kościołowi swoje pragnienie bycia chrześcijaninem.
9. Znakiem przyjęcia kandydatów do wspólnoty eklezjalnej jest naznaczenie krzyżem ich czoła, uszu, oczu i ust przez kapłana i poręczających. Ten obrzęd jest fakultatywny. Można go częściowo a nawet całkowicie pominąć. Katechumen może otrzymać nowe imię. Następuje wejście do kościoła, liturgia słowa, homilia i modlitwa powszechna za katechumenów oraz ich rozesłanie.
10. Formacja katechumenalna dokonuje się przez odpowiednie katechezy, dotyczące zagadnień wiary i moralności w kontekście roku liturgicznego. Katechumen poznając dogmaty i przykazania wchodzi w głębsze poznanie tajemnicy zbawienia, w której pragną uczestniczyć. Katechizacja winna być wspierana celebracjami słowa Bożego.

11. Katechumeni zdobywają także umiejętność modlitwy i wyznawania wiary. Uczą się zachowywać w codzienności wymagania Chrystusa, pełnić miłość bliźniego aż do wyrzeczenia się siebie. Tak za łaską Bożą wchodzi na drogę duchowego wzrastania. Przechodzą od starego człowieka grzechu do nowego człowieka wg wzoru Chrystusa. To pociąga za sobą stopniową zmianę myślenia i obyczajów.
12. Formacji towarzyszą odpowiednie obrzędy liturgiczne. Są to m.in. egzorcyzmy. One kandydatów stopniowo oczyszczają i umacniają. Udziela się im także Bożego błogosławieństwa. Katechumeni mogą razem z wiernymi uczestniczyć w mszalnej Liturgii słowa, aby lepiej przygotować się do przyszłego świadomego, czynnego i pełnego uczestnictwa w Eucharystii.
13. Obrzęd wybrania zwykle odbywa się na początku Wielkiego Postu, w pierwszą niedzielę, po homilii. Polega na zapisaniu w specjalnej księdze imion i nazwisk katechumenów. Odtąd oni są już „domownikami Chrystusa”. Kościół traktuje ich jak swoich. Otacza miłością i troską. Karmi słowem Bożym i używa im pomocy płynących z liturgii. Przyjmują też sakramentalia, zwłaszcza błogosławieństwo i egzorcyzmy.
14. Okres oczyszczenia i oświecenia pokrywa się zazwyczaj z wielkopostnym przygotowaniem do uroczystości paschalnych. Wybrani wchodzi w intensywniejsze przygotowanie ducha i serca. A to dokonuje się mniej przez katechezę, a bardziej przez badanie sumienia i praktykowanie pokuty oraz kontemplację zbawczej miłości Chrystusa Zbawiciela.
15. Okres oczyszczenia i oświecenia katechumenów jest czasem skrutyniów, którym towarzyszy Słowo Boże, modlitwa za wybranych oraz egzorcyzmy.
16. Skrutynia odbywają się w katedrze w 3, 4 i 5 niedzielę Wielkiego Postu. Mają one na celu uświadomienie wybranym, że to, co jest w ich sercach ułomne, słabe i złe, powinno zostać uzdrowione, a to, co jest prawe, wartościowe i święte, winno być umocnione. Skrutynia prowadzą do uwolnienia od grzechu i szatana oraz do umocnienia

w Chrystusie, który jest drogą, prawdą i życiem. Ewangelie o Samarytance, uzdrowieniu niewidomego od urodzenia i wskrzeszeniu Łazarza ukazują Chrystusa, który jest wodą żywą, światłem i życiem i zmartwychwstaniem.

17. Do oświecenia katechumenów prowadzą obrzędy „przekazania” Symbolu wiary i Modlitwy Pańskiej. Symbol wiary przypomina wielkie dzieła Boże dokonane dla zbawienia ludzi. Napełnia katechumenów wiarą i radością. W Modlitwie Pańskiej głębiej poznają oni ducha dziecięctwa. Będą Boga nazywać Ojcem. Obrzęd przekazania Symbolu odbywa się zasadniczo w ciągu tygodnia po pierwszym skrutynium. Po homilii celebrans wobec wybranych recytuje Symbol, który mają poznać i według niego postępować. Przekazanie Modlitwy Pańskiej zwykle odbywa się w tygodniu po trzecim skrutynium.
18. Obrzęd oddania Symbolu wiary następuje w Wielką Sobotę podczas liturgii słowa. Po homilii wybrani wypowiadają go z pamięci. Modlitwę Pańską wypowiedzą neofici podczas sprawowania pierwszej Eucharystii, w której będą uczestniczyli.
19. Sakramentów inicjacji chrześcijańskiej udziela katechumenom biskup w katedrze podczas Wigilii Paschalnej.
20. Neofici w czasie od Wielkanocy do Zesłania Ducha Świętego przeżywają okres mistagogii. Są włączani we wspólnotę parafialną. Podczas celebracji Eucharystii należy im wyznaczyć specjalne miejsce. Ich obecność należy uwzględnić w homilii i modlitwie powszechnej.

Materiały do wykorzystania:

1. Instrukcja Episkopatu Polski dla duchowieństwa w związku z wprowadzeniem obrzędów chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych (1989).
2. *Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych*, Księgarnia św. Jacka, Katowice 1988.
3. Bp. Z. Kiernikowski, *Katechezy chrzcielne. Katechezy wprowadzające*.
4. KKK.

II SYNOD DIECEZJI SIEDLECKIEJ

PODKOMISJA DS. NOWEJ EWANGELIZACJI

Przewodniczący podkomisji: ks. dr Mateusz Czubak

1. Nakaz głoszenia Ewangelii wszystkim ludziom jest najważniejszym zadaniem Kościoła zleconym przez Chrystusa (Mk 16,15). Imperatyw ten odnosi się zarówno do osób związanych ze wspólnotą wiary, jak i tych, które znajdują się poza Kościołem (por. EN 14; EG 30). Misja ta winna być realizowana przez cały Lud Boży – duchownych, osoby konsekrowane i wiernych świeckich.
2. Odpowiedzialnym za dzieło ewangelizacji w Diecezji Siedleckiej jest Biskup Siedlecki. Wszyscy duchowni, osoby konsekrowane i wierni świeccy mają go w tym dziele gorliwie wspierać.
3. Działalność ewangelizacyjna na terenie Diecezji winna być realizowana zarówno w ramach duszpasterstwa zwyczajnego, jak też duszpasterstw specjalistycznych. Jej koordynacją z polecenia Biskupa Siedleckiego zajmuje się Wydział Duszpasterski Kurii Diecezjalnej.
4. Podstawowym środowiskiem życia eklezjalnego jest parafia, w której różne inicjatywy ewangelizacyjne proponowane przez laikat powinny znajdować aprobatę duszpasterzy i szczególne warunki rozwoju (por. KKK 2179; ChL 61). Sobór Watykański II zachęcił katolików świeckich, aby rozwijali wieloraką działalność apostolską „w ścisłej jedności ze swymi kapłanami, przedkładając wspólnocie kościelnej problemy własne i świata oraz sprawy dotyczące zbawienia, celem wspólnego ich omówienia i rozwiązania” (DA 10).
5. Każda parafia wchodząca w strukturę Kościoła diecezjalnego, w której duszpasterską opiekę nad konkretną wspólnotą Ludu Bożego sprawuje proboszcz, jest zarówno podmiotem jak i przedmiotem ewangelizacji, oraz najlepszym jej miejscem. „Parafia winna stawać się formą obecności Kościoła na danym terytorium, środowiskiem słuchania

Słowa, wzrostu życia chrześcijańskiego, dialogu, przepowiadania, ofiarnej miłości, adoracji i celebracji” (por. EG 28).

6. Każda parafia, ruch czy wspólnota kościelna muszą stale ewangelizować samych siebie. Skutki erozji wiary, wewnętrzna sekularyzacja życia zagraża kościelnej jedności i paraliżuje proces ewangelizacji. „Kościół nie ewangelizuje, jeśli nie pozwala się nieustannie ewangelizować” (EG 174).
7. Ewangelizacja zawsze jest i pozostanie nakazem Chrystusa zleconym Kościołowi, natomiast nowa ewangelizacja znajduje dodatkową motywację w odczytaniu, rozpoznaniu i uzasadnieniu nowych „znaków czasu” i nowych obszarów ewangelizacji. Przez to nowa ewangelizacja odróżnia się od tradycyjnych działań Kościoła oraz od misji *ad gentes*, skierowanej do ludzi, którzy jeszcze nie słyszeli o Chrystusie (RMi 32-33; por. VD 122).
8. Nowa ewangelizacja jest działalnością ewangelizacyjną całego Kościoła i wszystkich jego członków w odpowiedzi na wyzwania obecnego czasu, skierowaną z nowym zapałem oraz za pomocą nowych metod i form do osób i społeczności zdechrystianizowanych, aby głosząc im Ewangelię Jezusa Chrystusa o miłosiernej miłości Boga do człowieka, doprowadzić ich do odnowionego życia wiary i ukształtowania dojrzałych wspólnot kościelnych oraz społeczności ludzkich (por. RMi 32-34; ChL 33-34).
9. Celem nowej ewangelizacji w znaczeniu szerokim jest chrystianizacja współczesnego świata oraz budowanie Kościoła jako królestwa miłości, sprawiedliwości i pokoju, sprawiając, że Jezus Chrystus jest poznawany, miłowany i naśladowany na krańcach ziemi, czyniąc to jedynie i zawsze dla chwały Boga Ojca, Syna i Ducha Świętego (por. NMI 29).

Szczegółowy cel nowej ewangelizacji związany jest z jej pierwszymi adresatami, jakimi są osoby zdechrystianizowane czy też „chrześcijanie kulturowi” (por. RMi 33). W nowej ewangelizacji chodzi bowiem o osobiste związanie z Chrystusem i Kościołem tych ochrzczonych, którzy utracili swoją chrześcijańską tożsamość.

10. Nowa ewangelizacja jest powrotem do kerygmatu – głoszenia podstawowych prawd wiary i jej budzenia, ale nie jak na początku chrześcijaństwa wśród pogan, lecz wśród tych, którzy zostali ochrzczeni, a później utracili żywą więź z Chrystusem i Kościołem.

Proklamacja kerygmatu polega na głoszeniu osoby Jezusa Chrystusa jako zmartwychwstałego Pana, żyjącego i zbawiającego dzisiaj, a przez to „dostępnego” słuchaczom. Takie przepowiadanie poparte jest autorytetem Boga, który objawia się w głoszonym słowie i daje wyraz swej obecności poprzez znaki towarzyszące kerygmatowi (CT 25; EG 164).

11. Kerygmat nie ma charakteru dialektycznego i opisowego, lecz jest autorytatywny i stwierdzający. W kerygmacie nie chodzi o głoszenie jakiejś teorii, którą można przyjąć bądź nie, lecz o proklamację wielkich dzieł Boga, które swój szczyt osiągnęły w misterium paschalnym Jezusa Chrystusa. Kerygmat powinien być głoszony jako prawdziwe i radosne orędzie zbawienia, bez skomplikowanych, filozoficznych czy teologicznych dywagacji. Kerygmat poprzedza katechezę i jest etapem przygotowawczym do inicjacji sakramentalnej.
12. Nowa ewangelizacja podobnie jak cała ekonomia zbawienia ma swoje źródło w Trójcy Świętej. „Sercem” nowej ewangelizacji jest Osoba Ducha Świętego, który jednoczy Kościół we wspólnocie i posłudze, obdarzając różnymi darami charyzmatycznymi i hierarchicznymi. On dotyka żywotną siłą osobę ludzką i otwiera na nieskończoność tak, że owo dotknięcie rozlewa się na wszystkie władze człowieka.

Głoszenie Ewangelii opiera się nie na działaniu ludzkich słów, lecz na mocy Ducha Świętego, który jest przewodnikiem Kościoła, życiodajną mocą, wskazującą kierunek ewangelizacji (por. 1Tes 1,5; Hbr 2,4; RMi 21-30; EG 280).

13. Nowa ewangelizacja musi być prowadzona z „nową gorliwością, nowymi metodami i z zastosowaniem nowych środków wyrazu” (VS 106; por. EG 11). Sposoby i formy ewangelizacji zmieniają się w zależności od czasu, miejsca i kultury. Podstawowym środkiem dla głoszenia Dobrej Nowiny jest prawdziwie chrześcijańskie świadectwo życia, a zwłaszcza posługa miłości wobec innych ludzi. Nic

tak skutecznie nie oddziałuje na drugiego człowieka, jak indywidualna rozmowa osoby wierzącej z ewangelizowanym. Ważne, by taka rozmowa była potwierdzona świadectwem własnego, szczęśliwego życia – będącego takim dzięki żywej relacji z Jezusem Chrystusem (por. EN 46; EG 127).

14. Synod nie podaje gotowego katalogu metod dla nowej ewangelizacji, lecz inspiruje duszpasterzy i ewangelizatorów świeckich do ich tworzenia. Z pewnością zachowują swoją aktualność sposoby wymienione przez bł. Pawła VI w *Evangelii nuntiandi*. Są to: świadectwo życia, przepowiadanie słowne, udzielanie sakramentów, pobożność ludowa, homilia, katecheza, mass media i ewangelizacja indywidualna (por. EN 40-48).
15. Szczególną wartość w nowej ewangelizacji ma posługa miłości wobec wszystkich, którzy cierpią biedę materialną i moralną. Świadczenie miłości wobec potrzebujących pomocy sprawia, że miłość Boga względem ludzi staje się dostrzegalna, a ich samych otwiera na słuchanie Ewangelii. „Kościół powinien być miejscem bezinteresownego miłosierdzia, w którym wszyscy mogą się czuć przyjęci, kochani, w którym mogą doświadczyć przebaczenia i być zachęcani do życia zgodnego z Ewangelią” (EG 114).
16. Zadaniem ewangelizatorów – duchownych i świeckich – jest komunikowanie prawd ewangelicznych w tak precyzyjny i zrozumiały sposób, by współczesny słuchacz słowa Bożego – podobnie jak ci, którzy słuchali Jezusa i Apostołów – miał tylko dwie możliwości: zrozumieć i przyjąć Bożą prawdę lub zrozumieć tę prawdę i ją odrzucić. Nie powinno być natomiast takiej sytuacji, w której słuchacz nie rozumiał przekazywanego mu orędzia i w konsekwencji nadal sądzi, że rację ma on, a nie Jezus Chrystus. Współcześni ewangelizatorzy powinni być świadomi, że ich zadaniem jest nie tylko kompetentne komunikowanie Bożej prawdy o człowieku, ale też wiarygodne komunikowanie Bożej miłości do człowieka.
17. Wobec zmieniających się uwarunkowań nowa ewangelizacja nie może stanowić prostej powtórki dawnych metod duszpasterskich.

Nie wystarczy gorliwiej robić to, co się robiło dotychczas, ale trzeba to robić w nowy sposób, dokonując „przejścia «od duszpasterstwa zwykłego zachowywania stanu rzeczy do duszpasterstwa zdecydowanie misyjnego»” (EG 15). Konieczne jest przy tym głębokie życie modlitwy, oparte na słowie Bożym i sakramentach oraz rozeznawanie duchowe, aby móc odpowiedzieć Bogu na Jego wezwanie. Potrzebna jest solidna formacja chrześcijańska, zarówno duchowa jak i intelektualna, sprawiająca, że ewangelizatorzy będą głosili orędzie Chrystusa językiem zrozumiałym dla wszystkich.

18. Adresaci nowej ewangelizacji, czyli ci, którzy zaniechali praktyk chrześcijańskich, znajdują się najczęściej poza przestrzenią oddziaływania duszpasterstwa zwyczajnego, skoncentrowanego wokół kościoła parafialnego. Jako żyjący „na peryferiach” wymagają, aby poszukiwać ich i znajdować w ich środowisku – na ulicach, w szkołach, w zakładach pracy, w miejscach wypoczynku, w domach (por. EG 30).
19. Synod, biorąc pod uwagę wyzwania nowej ewangelizacji zaleca, by duszpasterze, zachowując dotychczasowe tradycyjne i sprawdzone formy duszpasterstwa, stale je ubogacali i dostosowywali do aktualnych wymogów i warunków w duchu Soboru Watykańskiego II oraz nauczania papieży bł. Pawła VI, św. Jana Pawła II, Benedykta XVI i Franciszka. Postuluje, by duszpasterstwo parafialne coraz bardziej przyjmowało model duszpasterstwa misyjnego w tym celu, aby swym zasięgiem nie ograniczało się tylko do wiernych biorących aktywny udział w życiu sakramentalnym i eklezjalnym, ale by skierowane też było i do tych ochrzczonych katolików, którzy praktycznie żyją poza wspólnotą Kościoła (por. EG 33).
20. Odpowiadając na wymóg nowej ewangelizacji biskupi i prezbiterzy winni urzeczywistniać z nową gorliwością wezwanie do posługiwania powierzonej im części Ludu Bożego jako głosiciele Słowa, szafarze sakramentów i pasterze owczarni (por. PDV 18). Powinni traktować świeckich jako pełnoprawnych członków Kościoła i nieodzownych współpracowników w dziele ewangelizacji (por. DA 9,25; DP 9; ChL 22, 27; 2PSP nr 10 i 37).

21. Biskupi i prezbiterzy ewangelizują nie tylko przepowiadając słowo Boże, ale także sprawując wszelkie czynności duszpasterskie, a szczególnie przez celebrację Eucharystii i pozostałych sakramentów świętych oraz sakramentaliów i nabożeństw. Ich „ars celebrandi” staje się prawdziwą posługą w dziele nowej ewangelizacji.
22. W praktyce duszpasterskiej Kościoła coraz częściej zdarzają się sytuacje, gdy wierni, którzy utracili bliskie więzi ze wspólnotą kościelną pojawiają się okazjonalnie w kancelarii parafialnej bądź biorą udział w celebracjach liturgicznych przy okazji sakramentu małżeństwa, chrześcijańskiego pogrzebu, uroczystości Pierwszej Komunii św., Pasterki itp. W związku z tym synod zachęca duszpasterzy, by wszystkie takie sytuacje umiejętnie wykorzystali do ewangelizowania poszukujących, wątpiących czy zagubionych.
23. Osoby konsekrowane, zgodnie ze swoim charyzmatem, winny wielokodusznie służyć współpracą Kościołowi diecezjalnemu, działając w pełnej komunii z biskupem diecezjalnym na polu ewangelizacji, duszpasterstwa, katechezy oraz życia parafialnego (por. kan. 678 §1 KPK; VC 49; KKK 929). W kontekście nowej ewangelizacji szczególnego znaczenia nabiera ze strony osób konsekrowanych posługa kierownictwa duchowego, świadectwo życia kontemplacyjnego, wierność własnemu charyzmatowi, zwłaszcza charyzmatowi opieki nad ubogimi, słabymi i zagubionymi moralnie, prowadzenie przedszkoli, szkół katolickich i innych placówek opiekuńczo-wychowawczych (por. 2PSP nr 94 i 102).
24. W Kościele istnieje różnorodność posługiwania, ale jedność posłannictwa (DA 2). Dlatego obok osób duchownych i konsekrowanych także katolicy świeccy są przez Boga wezwani do ewangelizacji (por. KK 33; EN 70; EG 102). Podstawą tego wezwania jest przyjęcie sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego i sakramentu małżeństwa, które profilują życie katolików świeckich na zadania wynikające z ich chrześcijańskiego powołania (por. KKK 1533).
25. Katolik świecki staje się uczestnikiem posłannictwa Kościoła również na mocy charyzmatów, jakie otrzymał od Ducha Świętego (KK 12;

KKK 799-801). Z przyjęcia charyzmatów wynika prawo i obowiązek używania ich w Kościele i świecie (DA 3). Charyzmaty najbardziej ujawniają się podczas ewangelizacji, przyczyniają się do budowania Kościoła oraz wnoszą wkład w powiększanie dobra wspólnego i zaspokajanie potrzeb ludzi (ChL 24). Charyzmaty powinny być przyjmowane z wdzięcznością zarówno przez otrzymujących, jak i przez pozostałych członków Kościoła. Żaden charyzmat nie zwalnia z posłuszeństwa hierarchii kościelnej (KKK 801).

26. Synod zwraca się do wszystkich katolików świeckich, aby włączając się w dzieło nowej ewangelizacji realizowali priorytetowe zadania wskazane przez Drugi Polski Synod Plenarny, wśród których należy wymienić: troskę o kształtowanie ładu moralnego poprzez formację zdrowego i prawego sumienia, umacnianie rodziny jako Kościoła domowego i sanktuarium życia, pełniejszy udział w działalności charytatywnej Kościoła, ewangelizację kultury, kształtowanie relacji międzyludzkich i ekumenicznych w duchu dialogu, kierowanie się w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym zasadami nauki społecznej Kościoła, ewangelizację młodego pokolenia (por. 2PSP nr 51-59).

27. W nowej ewangelizacji szczególne miejsce przypada rodzinie, której przysługuje bardzo szacowna nazwa: „Kościół domowy” (KK 11; por. KKK 2205). Jeżeli rodzina jest świadoma swego zadania bycia „Kościołem domowym”, to wówczas wszyscy jej członkowie nie tylko podlegają ewangelizacji, ale również sami ewangelizują. Rodzice dzielą się Ewangelią z dziećmi, a następnie ta sama Ewangelia, ale już przełożona u dzieci na ich życie wraca do rodziców. I stanowi dla nich nowe wyzwanie do zajmowania odpowiednich postaw. To rodzinne ewangelizowanie ma miejsce nie tylko wewnątrz swojej rodziny, ale także obejmuje inne rodziny oraz najbliższe czy dalsze otoczenie.

Szczególnym wyzwaniem ewangelizacyjnym są rodziny powstałe z małżeństw mieszanych. Wówczas strona katolicka ma obowiązek głoszenia Chrystusa współmałżonkowi i dzieciom.

28. Wierni świeccy potrzebują wsparcia i pomocy, aby mogli podjąć dzieło nowej ewangelizacji oraz uświadomili sobie rolę, jaką mają odgrywać w Kościele. W tym celu powołano w Diecezji Szkołę Nowej Ewangelizacji prowadzącą ich permanentne kształcenie i formację. Do głównych zadań Szkoły należy: prowadzenie misji parafialnych, rekolekcji kerygmatycznych, kursów ewangelizacyjnych, formowanie ewangelizatorów oraz liderów, jak również rozbudzanie ducha apostołskiego w całej Diecezji Siedleckiej.
29. W ramach swojej działalności Szkoła Nowej Ewangelizacji Diecezji Siedleckiej formuje nowych ewangelizatorów dla nowej ewangelizacji. Konsekwentnie stara się inicjować nowe ośrodki ewangelizacyjne na poziomie diecezji, parafii i wspólnot, tak, aby każdy katolik potrafił głosić Dobrą Nowinę w sposób prosty, praktyczny i bezpośredni. Dlatego poprzez kursy i spotkania formacyjne Szkoła przeprowadza uczestnika przez następujące etapy: nieewangelizowany – ewangelizowany, ewangelizowany – ewangelizator, ewangelizator – formator ewangelizatorów.
30. Synod zachęca wiernych świeckich do uczestnictwa w strukturach wspomagających nową ewangelizację. Należą do nich zwłaszcza te kościelne wspólnoty, ruchy i stowarzyszenia, których naczelnym zadaniem jest ewangelizacja.
31. W dziele nowej ewangelizacji istnieje konieczność ścisłej współpracy duchownych i świeckich (por. kan. 212 i 519 KPK). Dotyczy ona zarówno płaszczyzny duchowej, co w praktyce przekłada się na głoszenie Chrystusowego orędzia i Jego łaski, jak też płaszczyzny doczesnej, która polega na przenikaniu duchem Ewangelii całej rzeczywistości ziemskiej.
32. Synod przypomina, że „dzieło ewangelizacji nie jest niczym aktem osobistym, ale całkowicie kościelnym”, dlatego ten, kto ewangelizuje, winien pełnić tę misję z „zachowaniem łączności z Kościołem i jego Pasterzami” (EN 60).
33. Synod zaleca, aby na poziomie Kościoła lokalnego (parafii) duszpasterze umieli mądrze rozeznaczyć, na jakim etapie wiary są ich

parafianie: czy trzeba im głosić kerygmat? Czy trzeba ich najpierw do niego przygotować poprzez preewangelizację? Jeśli natomiast są świeżo nawróceni, to należy przeprowadzić ich przez katechumenat pochrzcielny, aby mogli osiągnąć dojrzałość w wierze. Jeżeli są ludźmi ugruntowanymi w wierze, trzeba umożliwiać im regularne doświadczenie zbawienia przez słuchanie słowa Bożego, aktywny udział w liturgii oraz w żywym Kościele jako wspólnocie wspólnot. Dopiero taka formacja rodzi nowych ewangelizatorów dla nowej ewangelizacji.

34. Zapal i bezinteresowność w ewangelizacji bądź ich brak ujawniają jakość naszej wiary, pokazują, na ile czujemy się i jesteśmy chrześcijanami, uczniami-misjonarzami Jezusa Chrystusa posłanymi na świat, aby Go głosić w mocy Ducha Świętego (por. EG 84; 120).
35. Kto pragnie ewangelizować innych, najpierw sam musi być odbiorcą Ewangelii, musi doświadczyć w sobie jej mocy i przeżyć skuteczność jej działania we wspólnocie Kościoła. Tylko wówczas możemy zapalać innych, gdy sami mamy żywą relację z Jezusem Chrystusem i jesteśmy posłuszni Duchowi Świętemu.
36. Nowa ewangelizacja znajduje naturalne oparcie w kulturze chrześcijańskiej (por. EN 20; EG 132-134). Jej ochronę i rozwój poleca się szczególnej trosce duszpasterzy i wiernych świeckich. Należy prezentować i upowszechniać wartościowe osiągnięcia bogatego dorobku nauki i sztuki chrześcijańskiej. Służą temu ośrodki diecezjalne i parafialne, m.in. Archiwum Diecezjalne, Muzeum Diecezjalne, Stowarzyszenie Pamięci Unitów Podlaskich „Martyrium”, księgarnia diecezjalna, biblioteki i czytelnie parafialne, gabloty przykościelne oraz współpraca z pozakościelnymi ośrodkami nauki i kultury (por. 2PSP nr 17; 64; 66).
37. W naszych czasach nastąpił głęboki rozdźwięk pomiędzy wiarą a kulturą (por. EN 20). Antidotum na taką sytuację jest proces wewnętrznego przenikania, przepojenia i zakorzenienia Ewangelii w kulturę, zwany inkulturacją. „Przez inkulturację Kościół «wprowadza narody z ich kulturami do swej własnej wspólnoty», ponieważ «każda

kultura proponuje wartości i pozytywne formy, które mogą ubogacić sposób głoszenia, pojmowania i przeżywania Ewangelii»” (EG 116; por. RMi 52; EiO 16).

38. Ważną rolę w dziele nowej ewangelizacji pełnią media katolickie, które mają możliwość docierania do różnych środowisk i osób z pobudzającym do działania przesłaniem ewangelijnym.
39. Kościół Siedlecki w misji ewangelizacyjnej powinien umiejętnie wykorzystywać środki społecznego przekazu, które dla coraz większej liczby osób stają się głównym narzędziem informacji i formacji. Ma być obecny w świecie mediów w sposób aktywny i otwarty, ogarniając całą rzeczywistość osoby ludzkiej. Trzeba starać się, by mass media stały się w rękach nowych apostołów cennymi środkami ewangelizacji (por. RMi 37; ChL 44).